

“de Corso”

De lokale bioscoopcultuur van het dorp Castricum

1937-2018

Melissa de Groot, 5973872

Media- en Cultuurwetenschappen

Verdiepingspakket film

Begeleider: André van der Velden

Tweede lezing door Judith Thissen

Bachelor eindwerkstuk, blok 2, 2018-2019

Universiteit Utrecht, 24 januari 2019

Universiteit Utrecht

Voorwoord.

Een kleine dorpsbioscoop dreigt te verdwijnen en daarmee ook de fysieke connectie aan haar geschiedenis. Een connectie waar ik al meer dan vier jaar wekelijks van mag genieten, want als werkneemster van 'de Corso' ken ik de bios (zoals zij nu is) door en door. Toch bleef ik mij afvragen wat nu de geschiedenis van de Castricumse dorpsbioscoop was. Een vraag die ik maar al te graag voor mijn scriptieonderzoek wilde beantwoorden, aangezien historisch onderzoek mij altijd al heeft geïntrigeerd. Mijn onderwerpkeuze leek dan ook makkelijk gemaakt; het is immers een combinatie van mijn passies: film, cultureel-maatschappelijk onderzoek en geschiedenis.

Mijn enthousiasme heeft een groei doorgemaakt tijdens het onderzoek. Hoewel ik soms door de eindeloze krantenartikelen hoofdpijn kreeg van het scrollen, bleef ik speuren naar nieuwe informatie. En die vond ik! Ik ging dan ook regelmatig met een dikke map krantenartikelen langs bij mijn collega's. "Kijk wat ik nu heb gevonden!", opende ik menig nieuw gesprek. Mijn mooiste vondst moet toch het moment zijn geweest toen ik erachter kwam dat het familie van mij was, namelijk de heer C. de Groot, die de bouw van de Corso voor zijn rekening heeft genomen. Ik bedank hierbij mijn geweldige collega's van 'Team Corso' en in het bijzonder Bianca, Sjors, Yasmin en Erik die oprechte interesse toonden in de voortgang van mijn onderzoek. Ook dank ik mijn lieverds van vriendinnen, Kim, Bodil, Bojoura, en Meinske die mij af en toe aanspoorden tot iets genaamd 'ontspannen'. Ook bedank ik Zoë, Nikki, Esmée, Christine, Floor en Fenna: meiden, soms verbaas ik mij dat jullie nog steeds naar mijn werkverhalen kunnen (en willen) luisteren... Hopelijk pakken we samen snel weer een filmpje in die goeie ouwe Corso, nu het nog kan.

Melissa

Synopsis

Binnen de filmwetenschappen is er sprake van een dichotomie tussen *film history* en *cinema history*: de film als object van studie versus de bioscoop als studieobject. Veelal wordt er binnen de filmwetenschap gefocust op de (geschiedenis van de) film en men zou dan ook bijna vergeten dat er “zoiets als bioscopen bestaan”.¹ In de afgelopen tien jaar is er echter een internationale trend ontstaan waarbinnen deze focus langzaamaan is verschoven van de inhoud van de film richting de filmroutatie, consumptie en de bioscoop als een plek voor sociale en culturele uitwisseling.² Deze trend wordt de *New Cinema History* genoemd. Binnen de *New Cinema History* wordt er echter nog altijd vaak gekeken naar grootstedelijke filmculturen. Dit is niet onbegrijpelijk, want de film is immers een product voor en door de grote stad.³ Dit leidt er echter toe dat, in Nederland, deze stedelijke filmervaringen vaak als landelijke norm worden gezien terwijl er in werkelijkheid nog tal van andere soorten film- en bioscoopervaringen bestaan. In deze thesis wordt er ingezoomd op een dergelijke ‘andere soort’ bioscoopervaring, namelijk die van de dorpsbioscoop in Castricum.

---

¹ Frank van der Maden, “De Komst van de Film,” in *Geschiedenis van de Nederlandse Film en Bioscoop tot 1940*, red. Karel Dibbets en Frank van der Maden (Weesp: Het Wereldvenster, 1986), pagina 12.

² Richard Maltby, “New Cinema Histories,” in *Explorations in New Cinema History: Approaches and Case Studies*, red. Richard Maltby, Daniel Biltereyst en Philippe Meers (Chichester: Wiley-Blackwell, 2011), pagina 3.

³ Judith Thissen, “Introduction: A New Approach to European Cinema History,” in *Cinema Beyond the City: Small-Town & Rural Film Culture in Europe*, red. Clemens Zimmermans en Judith Thissen (Londen: BFI Publishing, 2017), pagina 1.

Inhoudsopgave

Voorwoord.	2
Synopsis	3
I - Inleiding.	5
II - Historiografisch kader.....	7
III - Relevantie.	8
IV - Methode en bronnengebruik.	9
V - Analyse.	11
i: Film voor de komst van het Corso-Theater.	11
ii: Corso en Castricum in 1937.....	14
a. Het gebouw: <i>“Een sieraad voor de Dorpstraat”</i>	15
b. Exploitatie: <i>“Naar ieders smaak”</i>	17
iii: De jaren 1938-2016 in vogelvlucht.....	22
c: Jaren 30 en de oorlog	22
d: Jaren 50: Het Corso en de K.F.C.....	24
e: 1960-2003: Bar Pjotr, seksfilms en Corso2	27
f: 2004-2016: Corso Te Koop.....	32
iv: Heden: Corso Moet Blijven!.....	32
g. Exploitatie: <i>“kwaliteit en persoonlijkheid voorop”</i>	32
h. <i>“Met een sociaal tintje”</i>	35
v - Conclusie.	40
Bibliografie.	43
Bijlagen.	45
1. Transscript Interview Piet Wefers-Bettink <i>“Super 8, NH Nieuws”</i>	45
2. Films in Castricum, Beverwijk en Alkmaar 1937 tussen 16-9-1937 en 1-1-1938	47
3. Pamflet Corso anno 2009.....	52
4. Appendix geraadpleegde krantenartikelen.....	53
5. Lijst van geraadpleegde archiefnummers	66
6. AV-lijst.....	67
7. Geïntegreerde websites	67
8. Illustratieverantwoording.....	68
Verklaring Intellectueel Eigendom	69

I - Inleiding.

Wanneer men denkt aan ‘de bioscoop’ wordt vandaag de dag al snel de associatie gelegd met de grote stad. Direct schieten beelden van grote multiplexen door het hoofd en rollen de namen Pathé, VUE en Kinopolis van de tong. Deze stedelijke associatie bestaat echter al sinds de introductie van het medium in Nederland (1896, Amsterdam⁴). Vaak gedragen deze omschrijvingen zich als synoniemen voor hoe filmhistorici de Nederlandse bioscoopcultuur begrijpen. Hoewel dit begrip enerzijds valide is, ontstaat er anderzijds een blinde vlek in ons discours wanneer wij afwijkende bioscoopervaringen niet in acht nemen. Er is mede door deze blinde vlek relatief weinig bekend over bioscoopervaringen buiten de stad. Het fenomeen van de dorpsbioscoop lijkt dan ook frictie op te roepen binnen de (Nederlandse) filmgeschiedschrijving, want wat kan de bestudering van dit fenomeen toevoegen? Het gebrek aan een doorontwikkelde historiografie van filmvertoning in dorpen en andere niet grootstedelijke kernen, plus de persistentie van de filmwetenschap om zich primair bezig te houden met de bestudering van films zelf, lijken de mindere waarde die vaak wordt toegeschreven aan de bioscoop als studieobject alleen maar te versterken, vind ook Frank van der Maden:

In de filmgeschiedenis concentreert de aandacht zich voornamelijk op de films en hoe ze worden gemaakt. Andere aspecten, zoals de distributie en de vertoning, blijven meestal buiten beschouwing. Aan de hand van de bestaande filmliteratuur zou men dan ook niet direct vermoeden dat er zoiets als bioscopen bestaan, om nog maar te zwijgen over hun eventuele verleden.⁵

Om deze blinde vlek aan het licht te brengen, sta ik stil bij de bestudering van de dorpsbioscoop in Castricum: De Corso bioscoop. Deze dreigt na 81 jaar dienst te verdwijnen.⁶ Dit wordt door veel inwoners gezien als “een verarming voor Castricum”. Een aantal betrokken Castricummers hebben zodoende de actiegroep ‘Corso Moet Blijven’ opgericht.⁷ Dit burgerinitiatief strijdt voor het behoud van de dorpsbioscoop.⁸ Om deze strijd vorm te geven, begon de groep een steunbetuigingsactie waarbij sympathisanten van de bioscoop een mail konden sturen. Deze mails, in totaal 1100 stuks,

---

⁴ Rommy Albers, “Opkomst van de bioscoop in Nederland,” in *100 jaar branchevereniging van bioscopen in Nederland. Van Nederlandse Bioscoopbond naar Nederlandse Vereniging van Bioscopen en Filmtheaters*, red. Frans Westra (Amsterdam: NVBF, 2018), pagina 12.

⁵ Frank van der Maden, “De Komst van de Film,” in *Geschiedenis van de Nederlandse Film en Bioscoop tot 1940*, red. Karel Dibbets en Frank van der Maden (Weesp: Het Wereldvenster, 1986), pagina 12.

⁶ “50.000 bezoekers per jaar, maar toch einde Corso,” *Kijk Op Castricum*, 18 januari 2018, beschikbaar via <https://castricum.uitkijkpost.nl/nieuws/algemeen/27044/50-000-bezoekers-per-jaar-maar-toch-einde-corso>.

⁷ Omroep Castricum, “Protest: Corso Moet Blijven,” *YouTube*, gepubliceerd op 5 september 2018, gefilmd voor de Corso Bioscoop Castricum, Noord-Holland. Video, duur 02:08, beschikbaar via <https://www.youtube.com/watch?v=F7d4cTntuuQ>.

⁸ “Actiegroep ‘Behoud Corso’ opgericht na oproep in Nieuwsblad Castricum,” *Nieuwsblad Castricum*, 7 april 2018, beschikbaar via <https://nieuwsbladcastricum.nl/lokaal/actiegroep-behoud-corso-opgericht-na-oproep-nieuwsblad-castricum-423706>.

werden verzameld en uiteindelijk aangeboden aan de plaatselijke politiek.⁹ Ria du Prie (initiatiefneemster van de actiegroep) hoopte zo de gemeente te laten zien “dat een filmhuis annex bioscoop voor heel veel inwoners van de gemeente heel belangrijk is: een bezit dat je als dorpspe gemeenschap moet koesteren”.¹⁰

Met het onderzoek wat ik ga doen, hoop ik bij te dragen aan deze strijd. Het uiteindelijke doel van het onderzoek is om het te presenteren aan de politiek in Castricum. Met mijn bevindingen wil ik gehoord laten worden dat het aan de ene kant bijzonder is dat er in Castricum zo'n oude bioscoop staat en dat de geschiedenis ervan niet vergeten mag worden. Daarbij draagt het vastleggen van deze geschiedenis bij aan de aanvulling van een wetenschappelijk tekort aan kennis over dorpsbioscopen. Ik wil aan de andere kant ook overbrengen dat de bioscoop een belangrijke ruimte is voor Castricum: ik wil aantonen dat deze een socioculturele en maatschappelijke meerwaarde heeft. Dit zal ik verwezenlijken door te onderzoeken welke rol de bioscoop sinds haar opening heeft gespeeld in het dagelijks leven van de Castricummer. Ik vraag mij bijvoorbeeld af of de bioscoop altijd alleen maar een plek is geweest om film te kijken, of toch meer? Werden er bijvoorbeeld ook culturele of maatschappelijke activiteiten georganiseerd zoals feesten, vergaderingen of inzamelingsacties voor goede doelen? Door krantenartikelen te analyseren en met bioscoopgangers in gesprek te gaan hoop ik erachter te komen hoe sociabiliteit deel uit maakt van het bioscoopbezoek in Castricum.¹¹ Ik vraag mij ook af waarom er juist gekozen wordt om naar de Corso te gaan terwijl er in de nabijgelegen steden Alkmaar en Beverwijk ook bioscopen staan. Heeft dit te maken met gemak, het filmaanbod, of toch de sfeer van de bioscoop? Ik zal hiervoor kijken naar hoe de Corso zijn publiek trekt en de exploitatieformules die hiervoor zijn ingezet.

De overkoepelende vraag die ik in dit onderzoek zal stellen is: Hoe is de publieke persona van de Corso bioscoop anno nu veranderd ten opzichte van het openingsjaar 1937? De deelvragen zullen als volgt luiden:

1. Hoe heeft de exploitatieformule van de Corso bioscoop zich ontwikkeld sinds de opening?
2. Welke rollen heeft de Corso bioscoop door de jaren heen gespeeld in het sociale/maatschappelijke leven van Castricum?

Het onderzoek omvat de volledige 81 jaar dat de Corso geopend is geweest (1937-2018). Om dit uitvoerbaar te maken, zal ik werken met steekjaren. Deze zullen zich (in verband met de beperkte grootte van het eindwerkstuk) focussen op het openingsjaar van de bioscoop (1937) en 2017-18 voor

---

⁹ Email actiegroep Corso Moet Blijven, ontvangen op 12-11-2018, corsomoetblijven-doemee@drieblad.nl / ria.duprie@fnv.nl

¹⁰ “Veel reacties op sluiting Corso aan Dorpsstaat,” *Nieuwsblad Castricum*, 3 maart 2018, beschikbaar via <https://nieuwsbladcastricum.nl/lokaal/veel-reacties-op-sluiting-corso-aan-dorpsstraat-377045>.

¹¹ Onder sociabiliteit versta ik de definitie zoals gegeven door W. van den Berg: “een behoefte aan onderling gezelschapsleven, een cultivering van contacten met gelijkgestemden en de neiging om gemeenschappelijke activiteiten te ontplooiën”. W van den Berg, “*Sociabiliteit, genootschappelijkheid en de orale cultus*,” in *Historische Letterkunde. Facetten van vak beoefening*, red. Marijke Spies (Groningen: Wolters-Noordhoff, 1984), pagina 154.

diepteonderzoek. Ik zal daarnaast kort stilstaan bij de Corso in relatie tot de tussengeleden decennia. Hierin licht ik de meest interessante aspecten uit die er betreffende deze jaren te benoemen zijn.

II - Historiografisch kader.

Het onderzoek verhoudt zich tot de onderzoekstraditie van de *New Cinema History* (vanaf hier: NCH). Onderzoekers binnen de NCH beleggen zich op filmgeschiedenis. Echter kijkt de NCH niet naar de films zelf (*film history*), maar zet het juist de bioscoop en het publiek centraal (*cinema history*). Het loslaten van deze nadruk op mediums specificiteit wordt niet door iedereen in de filmwetenschap goed ontvangen en er is volgens Richard Maltby dan ook sprake van een dichotomie: film history versus cinema history. In Maltby's artikel "How Can Cinema History Matter More?" wordt hierbij stilgestaan en afgevraagd hoe cinema history een prominentere plek kan gaan innemen in de filmgeschiedschrijving. Volgens Maltby moet deze zich meer engageren met de sociale geschiedenis waarvan zij deel uitmaakt. Hij pleit derhalve voor een "history from below" waarbij de betrokkenen (bijvoorbeeld filmbezoekers) het woord krijgen.¹² Zodoende wordt er in de NCH onderzoek gedaan naar de bioscoop als "commercieel instituut en [red: naar] de socioculturele geschiedenis van diens publieken".¹³ Dit statement van Richard Maltby vormt de leidraad door mijn onderzoek.

Voordat ik de socioculturele rollen van de Corso Bioscoop daadwerkelijk zal gaan onderzoeken zal ik eerst moeten motiveren dat de bioscoop ook daadwerkelijk 'iets sociaals' is. Dit doe ik allereerst door gebruik te maken van het concept *space* (ruimte), naar de conceptualisering van Doreen Massey en Robert C. Allen. In het artikel "The Place of Space in Film Historiography" pleit Allen voor een herinterpretatie van het concept ruimte binnen filmhistorisch onderzoek. Dit doet hij in het verlengde van de theorie van Doreen Massey, waarin ruimte een proces is en geen absoluut gegeven. Ruimte is volgens Massey veranderlijk en bewegelijk, niet statisch zoals vaak wordt aangenomen.¹⁴ Door het bioscoopgebouw op deze manier te 'verruimtelijken' ontstaat de mogelijkheid om menselijke herinneringen en sociale relaties te zien als intrinsiek verbonden aan het bioscoopgebouw. Het verwerken van deze menselijke bekentenissen in een geschiedenis van de bioscoop lijkt zo haast noodzakelijk. Deze verbintenis wordt ook gezien door Karina Aveyard wanneer zijn in haar hoofdstuk "Rural Cinema as a Social Event" in het boek *The Lure of the Big Screen* een framework ontwikkelt waarbinnen deze socioculturele dimensies van het (contemporaine) bioscoopbezoek onderzocht worden. In dit framework zoomt ze in op de rol die 'sociabiliteit' en

---

¹² Richard Maltby, "How Can Cinema History Matter More?" *Screening the Past*, 15 december 2007, beschikbaar via <http://www.screeningthepast.com/2015/01/how-can-cinema-history-matter-more/>.

¹³ Richard Maltby, "New Cinema Histories," in *Explorations in New Cinema History: Approaches and Case Studies*, red. Richard Maltby, Daniel Biltereyst en Philippe Meers (Chichester: Wiley-Blackwell, 2011), pagina 8-9.

¹⁴ Robert C. Allen, "The Place of Space in Film Historiography," *Tijdschrift voor Mediageschiedenis* 9.2, (2006), pagina 15-16.

'identiteit en geborgenheid' spelen in het dorpse bioscoopbezoek.¹⁵ Dit doet zij door bioscoopgangers te interviewen: zij hanteert dus een *history from below*. Eenzelfde etnografische benadering wordt gebruikt door Kevin Corbett, die vanuit interviews met het lokale publiek dieper ingaat op de symbolische rollen die de dorpsbioscoop speelt in het leven van de dorpsbewoners.¹⁶ Met andere woorden: de bioscoop wordt door Allen, Aveyard en Corbett gezien als meer dan alleen maar een plek om film te kijken. Ook Gregory Waller ziet de bioscoop als méér: bioscopen zijn niet enkel bedrijven, maar een zekere **publieke persona** met ieder hun eigen identiteit en functie binnen een gemeenschap.¹⁷ Onder de identiteit (persoonlijkheid) van de bioscoop omvat Waller de stijl van management, de architectuur van het gebouw, de inrichting en decor van de bioscoop, de *booking policies* en de promotiestrategieën. Daarnaast maken ook de sociale en maatschappelijke rollen die bioscopen vervullen deel uit van dit persona.¹⁸ Waller onderzoekt alle facetten van de publieke persona door middel van advertenties in lokale kranten en *oral-history* interviews. Ik neem zowel aan zijn concept, als aan zijn manier van onderzoek een voorbeeld omdat het concept van publiek persona duidelijk overeenstemt met mijn onderzoeksvragen. Vanwege een tekort aan direct bronmateriaal over *booking policies* zal ik deze verstaan als programmering (herkomst films, draaitijd, keuring) en zal ik in mindere mate stilstaan bij de managementstijl, omdat deze door de jaren heen vrijwel consistent is gebleven (klein, onafhankelijk (familie-)bedrijf).

III - Relevantie.

New Cinema History onderzoek wordt heden ten dage steeds vaker verricht, maar er wordt nog altijd te veel gefocust op de stedelijke filmculturen. Dit komt mede omdat film traditioneel gezien wordt als een product gemaakt vóór en dóór de grote stad.¹⁹ Dit impliceert dat de grootstedelijke filmcultuur als normatief wordt gehouden. In het artikel "Over de eigenheid van de Nederlandse Filmcultuur" van Judith Thissen, Thunnis van Oort en André van der Velden opperen de auteurs dat er echter altijd een lokaal-specifiek component aanwezig is in de wijze waarop film zich integreert in de samenleving. John Caughie doet hetzelfde in het boek *Cinema Beyond the City* wanneer hij schrijft dat de ervaringen van het naar de bioscoop gaan altijd onder invloed staan van de '*particularity of place*':

---

¹⁵ Karina Aveyard, "Rural Cinema As a Social Event," in *The Lure of the Big Screen: Cinema in Rural Australia and the United Kingdom* (Bristol: Intellect Ltd., 2015), pagina 133-149.

¹⁶ Kevin Corbett, "Bad Sounds and Sticky Floors: An Ethnographic Look at the Symbolic Value of Historic Small-Town Movie Theaters," in *Hollywood in the Neighbourhood: Historical Case Studies of Local Moviegoing*, red. Kathryn H. Fuller-Seeley (Oakland: University of California Press, 2008), pagina 233-34.

¹⁷ Gregory A. Waller, "Hillbilly Music and Will Rogers: Small-town Picture Shows in the 1930s," in *American movie audiences : from the turn of the century to the early sound era*, red. Richard Maltby en Melvyn Stokes (Londen, BFI, 1999), pagina 164-169.

¹⁸ Waller, "Small-town Picture Shows in the 1930's," pagina 165.

¹⁹ Judith Thissen, "Introduction: A New Approach to European Cinema History," in *Cinema Beyond the City: Small-Town & Rural Film Culture in Europe*, red. Clemens Zimmermans en Judith Thissen (Londen: BFI Publishing, 2017), pagina 1.

ofwel de eigenheid van de plek, de lokale geschiedenis en cultuur.²⁰ Zo zouden we volgens al deze auteurs moeten kijken naar deze lokale filmculturen voordat conclusies op landelijk niveau kunnen worden getrokken.²¹ Er is echter nog steeds helaas weinig bekend over lokale film- en bioscoopculturen. Hierin ligt direct de wetenschappelijke relevantie van mijn eigen onderzoek: ik zal immers een lokale, dorpse bioscoopcultuur onderzoeken waarbij het lokaal-specifieke centraal staat.

IV - Methode en bronnengebruik.

Het onderzoek zal kwalitatief van aard zijn. Naast de inzet van literatuuronderzoek, zal ik de belangrijkste ontwikkelingen in de geschiedenis van de bioscoop omschrijven op basis van kranten- en archiefmateriaal. Ik analyseer de bronnen door middel van externe en interne bronnenkritiek. Dit wil zeggen dat ik kijk naar de aard en het doel, maar met name naar de inhoud, van de bron. Zo kunnen reclames mij doen inzien wat voor films er in de bioscoop gedraaid werden en hoe dit aanbod verschilde van bioscopen in de omgeving. Artikelen kunnen daarentegen ingezet worden voor het verzamelen van feitelijke kennis over de bioscoop, informatie over de ontvangst, belangrijke verbouwingen et cetera. Het corpus zal derhalve voornamelijk bestaan uit krantenartikelen.

De bronnen werden verzameld vanuit verschillende online-databanken zoals de krantenbanken van het Regionaal Archief Alkmaar en het Noord-Hollands Archief. Ook heb ik ondersteunend fysiek archiefmateriaal van de Werkgroep Oud-Castricum, het Regionaal Archief Alkmaar en het Nationaal Archief bestudeerd. Daar waren meer historische (kranten-)artikelen bij, maar ook filmkeuringsverslagen en bouwvergunningen. De database “Historie film- en bioscoopbranche” (met daarin de archivering van bladen zoals de jaarverslagen van de NBB en het maandblad van de bond) zijn bruikbaar geweest om de algemene context te schetsen van het bioscoopbedrijf (in Nederland) en bevatten soms ook detailinformatie over de Corso zelf.

Om de vroegere exploitatieformule van de Corso te onderzoeken (deelvraag 1), heb ik vooral gekeken naar oude advertenties binnen de *IJmuider-* en *Alkmaarsche Courant*. Er is allereerst gezocht op de term “Corso-theater” OR “Corso-bioscoop” OR “telefoon 291”, omdat dit de naam en het telefoonnummer van de bioscoop bevat en (een van) deze altijd vermeld werd in artikelen en advertenties. Helaas vond het algoritme van de databank soms geen advertenties die vormgegeven zijn als afbeelding (dit heeft te maken met het foutief verlopen *optimal character recognition*: omzetten van analoog naar digitaal) ik heb derhalve soms ook moeten bladeren in de digitale kranten. Aan de hand van deze advertenties heb ik kunnen kijken naar het filmaanbod van de Corso en de manier

---

²⁰ John Caughie, “Small Town Cinema in Scotland: The Particularity of Place,” in *Cinema Beyond the City :Small-Town & Rural Film Culture in Europe*, red. Clemens Zimmermans en Judith Thissen (Londen: BFI Publishing, 2017), pagina 35.

²¹ Judith Thissen, André van der Velden en Thunnis van Oort, “Over de Eigenheid van de Nederlandse Filmcultuur,” *Leidschrift. Verleden in beeld. Geschiedenis en mythe in film 23.4*, (2009), pagina 114.

waarop er reclame werd gemaakt. Interessant is dat op dezelfde pagina's van deze kranten ook advertenties van andere bioscopen staan. Zo kan ik vervolgens inzicht krijgen in hoe de Corso verschilde van de bioscopen in de buurt. Dit kan mij, in het verlengde van Waller, vertellen over de identiteit van de Corso. Voor de hedendaagse exploitatieformule heb ik gesproken met de exploitant en manager van de Corso en het archief van de krant *De Castricummer* doorzocht op advertenties met betrekking tot het filmaanbod en reclames van de bioscoop.

De socioculturele en maatschappelijke rol van de bioscoop (deelvraag 2) in het verleden is ook voornamelijk via krantenartikelen onderzocht. Artikelen over speciale voorstellingen voor schoolkinderen of andere jeugdinstaties laten bijvoorbeeld zien dat de bioscoop nauw samenwerkte met maatschappelijke instanties in het dorp. Voor de huidige situatie zullen interviews met bezoekers van de bioscoop en de initiatiefnemers van de actiegroep 'Corso Moet Blijven' ingezet worden. Hierdoor ontstaat er een zichtbare tweeledigheid in de benadering van het onderzoek, maar deze kan gemotiveerd worden, want een etnografische benadering kan zeer waardevol zijn. Zo zegt ook Kevin Corbett, die ervan overtuigd is dat bepaalde zaken (zoals sociabiliteit) alleen effectief onderzocht kunnen worden door actief in gesprek te gaan met bioscoopgangsters.²²

Binnen alle databanken is consistent gezocht op de termen "bioscoop Castricum", "corso-theater", "Corso~ Castricum", "corso bioscoop" en "telef 291". Dit lijkt nog wat omslachtig, maar als bijlage vindt de lezer een appendix waarin de gebruikte bronnen genoteerd staan met bijbehorende zoekterm en categorie. Zoals al eerder aangegeven was ik afhankelijk van de algoritmes in de zoekmachines die ik gebruikte. Het voordeel van het werken via metadata en zoektermen is dat ik in de databanken snel een lijst aan resultaten kreeg. Helaas brengt digitaal onderzoek van kranten ook problemen met zich mee. Marcel Boersma zegt in het artikel "Nooit Meer Bladeren?" dat kranten door digitalisering gedecontextualiseerd worden: ze worden losgemaakt van fysieke omgeving en temporele structuur. Krantenartikelen moeten als serieel gezien worden en door digitalisering worden ze gepresenteerd als losstaande objecten. Zo is een artikel al snel geen onderdeel meer van een langer lopend verhaal. Dit heeft als gevolg dat de achterliggende logica en structuren van het artikel voor de onderzoeker geobstrueerd worden. Artikelen worden door de digitalisering gefilterd op taal en thema en worden geplaatst ten opzichte van elkaar in plaats van het grotere geheel aan structuren en

---

²² Kevin Corbett, "Bad Sounds and Sticky Floors: an Ethnographic Look at the Symbolic Value of Historic Small-town Movie Theaters," in *Hollywood in the Neighbourhood: Historical Case Studies of Local Moviegoing*, red. Kathryn H. Fuller-Seeley (Oakland: University of California Press, 2008), 233.

In de *endnotes* van Corbetts hoofdstuk "*Bad Sound and Sticky Floors*" staan de vragen die voor het onderzoek gebruikt zijn (pagina 248-9). De vragen zijn: 1) wat kun je mij vertellen over de geschiedenis van de bioscoop? 2) Hoe lang ga je al naar deze bioscoop? 3) Hoe vaak ging/ ga je naar deze bioscoop? 4) Wat vind je leuk/ minder leuk aan deze bioscoop? 5) Zijn er naast deze bioscoop andere bioscopen waar je graag heen gaat? Zo ja, welke bioscoop heeft jouw voorkeur en waarom? 6) Is deze bioscoop een belangrijk deel van dit dorp? Zo ja, waarom? 7) Hoe zou u het vinden als het gebouw voor andere doeleinden zou worden gebruikt? Als de bioscoop zou sluiten, of gesloopt zou worden? 8) Heeft u een specifieke herinnering/ ervaring etc. aan de bioscoop die u zou willen delen?

ideologieën.²³ Nooit meer bladeren lijkt te utopisch volgens Boersma: “het doornemen van kranten is tijdrovend, maar levert ook resultaat op, omdat de krant als een geheel wordt bestudeerd”.²⁴ Voor vervolgonderzoek zal het doornemen van de volledige collectie fysieke kranten wellicht waardevol zijn, maar binnen de parameters van het huidige onderzoek was dit helaas niet haalbaar.

V - Analyse.

i: Film voor de komst van het Corso-Theater.

Het Corso-Theater is een interessante casestudy voor de bestudering van filmcultuur in Castricum, want het was namelijk de enige succesvolle *purpose-built* bioscoop die het dorp zou kennen. Maar al voorafgaand aan deze bioscoop hadden de Castricummers affiniteit met de film. Incidentele vertoningen kunnen via beschikbare krantenartikelen zo vroeg als 1912 worden teruggevonden. Zo werd in dat jaar de aankomst van de Haarlemse reisexploitant Henri de Vries aangekondigd in het *Katholieke Nieuwsblad van Noord-Holland*. De Vries zou een tweetal filmvoorstellingen aanbieden aan de inwoners van Castricum en omstreken en de voorstelling werd gehouden in het lokaal Koopman, ook bekend als het hotel “De Rustende Jager”.²⁵

Afbeelding 1, “bioscope voorstellingen”.²⁶

²³ Marcel Boersma, “Nooit Meer Bladeren? Digitale krantenarchieven als bron,” *Tijdschrift voor Mediageschiedenis* 14.2, (2012), pagina 39-42.

²⁴ Boersma, “Nooit Meer Bladeren?” pagina 51.

²⁵ *Ons Blad: Katholiek Nieuwsblad voor Noord-Holland*, “Castricum,” 16 november 1912, pagina 10.

²⁶ *Ons Blad*, “Castricum,” 16 november 1912, pagina 10.

Tot aan de bouw van het Corso-Theater werden filmvertoningen vaker gehouden in bestaande zalen zoals hotel de *Rustende Jager*. Deze ruimte bood naast filmvertoningen ook plaats aan verschillende andere activiteiten, zoals toneelopvoeringen, de lokale damclub, vergaderingen en een ‘dancing’. Veel café- en hotelbioscopen in Nederland programmeerden hun zalen destijds op soortgelijke wijze, wat tot gevolg had dat film en sociabiliteit al snel onlosmakelijk aan elkaar verbonden werden binnen de lokale gemeenschap.²⁷

Koopman leek iets te zien in bioscoopexploitatie, want hij adverteerde in 1919 en 1920 in het katholieke nieuwsblad “*Ons Blad*” als zijnde “Bioscooponderneming Castricum²⁸” en “Witte Bioscoop Castricum”. Hoewel bioscopen door de katholieke kerk over het algemeen werden gezien als onzedige plekken, was de advertentie voor de Witte Bioscoop Castricum niet misplaatst in het kerkelijke blad. De films die in witte bioscopen vertoond werden, waren keurige familiefilms geschikt voor eenieder.²⁹ Veel andere advertenties of bewijzen voor filmvertoningen van de lokale Witte Bioscoop staan niet in de onderzochte kranten.

Afbeelding 2 (links) en 3 (rechts), advertenties “*Witte Bioscoop Castricum*”.³⁰

Castricummers kwamen voor de komst van het Corso-Theater al in aanraking met films, maar het aantal vertoningen bleef schaars. Zoals in veel andere plaatsen was de jaarlijkse houten tent op de kermis (de reisbioscoop) een populaire attractie. In Castricum was het ‘De Jong’s Reizend

²⁷ Judith Thissen, André van der Velden en Thunnis van Oort, “Over de Eigenheid van de Nederlandse Filmcultuur,” *Leidschrift. Verleden in beeld. Geschiedenis en mythe in film 23.4*, (2009), pagina 125.

²⁸ *Ons Blad: Katholiek Nieuwsblad voor Noord-Holland*, “Bioscooponderneming Castricum,” 15 november 1919, pagina 4.

²⁹ Jennifer O’Connell, “Witte Bioscopen,” in *100 jaar branchevereniging van bioscopen in Nederland*, red. Frans Westra (Amsterdam: NVBF, 2018), pagina 60.

³⁰ *Ons Blad: Katholiek Nieuwsblad voor Noord-Holland*, “witte bioscoop,” 16 november 1912, pagina 10 en *Ons Blad: Katholiek Nieuwsblad voor Noord-Holland*, “witte bioscoop,” 3 januari 1920, pagina 4.

Bioscooptheater' die jaar in jaar uit een vaste plaats op het kermisterrein wist te bemachtigen. Overige vertoningen in het dorp bleven sporadisch en werden gegeven met losse projectoren in zaaltjes.³¹ Volgens historicus Karel Dibbets waren het voornamelijk deze reisbioscopen die voor de geografische spreiding van het bioscoopbedrijf in Nederland hebben gezorgd. Het waren reisbioscoop pioniers zoals "De Jong' s" die de fundering hebben gelegd voor vaste bioscooptheaters in dorpen. Deze wending richting vaste vertoningslocaties zien we plaatsvinden vanaf 1910, maar pas in de late jaren dertig begonnen de reisbioscopen hun rol in de filmvertoningsmarkt te verliezen.³² Dit zien we ook gebeuren in Castricum, toen de reisbioscoop in 1935 voor het laatst langs kwam en Castricums niet langer verzekerd waren van filmisch vertier.³³

De schaarste aan bioscoopvermaak leek te verdwijnen toen op 10 februari 1937 werd aangekondigd dat Café "de Harmonie" in Castricum verbouwd zou worden tot een vast filmtheater. Het bestaande café werd overgenomen door de heer P. Baltus, die ook in Uitgeest een soortgelijk bioscoopbedrijf exploiteerde.³⁴ "De Harmonie" zou niet alleen gebruikt worden als filmzaal, maar zou ook gelegenheid bieden voor vergaderingen, 'bals' en feesten.³⁵ Het verzoek tot bioscoopexploitatie werd ingediend bij de Nederlandsche Bioscoop Bond, maar het was afwachten of het verzoek ingewilligd zou worden. Volgens het reglement van de NBB beschikte Castricum namelijk niet over voldoende inwoners om een vast bioscooptheater rendabel te maken en men hoopte daarom snel op een verdubbeling van het inwonersaantal om een bioscoop in het dorp te mogen exploiteren.³⁶ Het opgezette uitbreidingsplan van de gemeente zou hieraan moeten bijdragen. Het was uiteindelijk niet de heer Baltus die de eerste vaste bioscoopzaal opende. Op 2 april 1937 liet de *Alkmaarsche Courant* weten dat de heren Wefers-Bettink en J.J. Res de goedkeuring hadden gekregen om in Castricum een bioscoop te openen: het Corso-Theater.³⁷ Op 16 maart 1937 verleende het hoofdbestuur van de NBB aan hen die toestemming.³⁸ De reden dat de heer Baltus zijn plan voor "De Harmonie" niet mocht doorvoeren lag bij de aard van de *multipurpose* onderneming die deze wenste te zijn: Baltus wilde immers ook een cafébedrijf uitvoeren. Op grond hiervan is zijn verzoek uiteindelijk afgewezen.³⁹ Er werd duidelijk gemaakt dat, wanneer het de Corso betrof, het gebouw enkel en alleen gebruikt zou worden voor het vertonen van films.⁴⁰

---

³¹ *IJmuider Courant*, "Café De Harmonie wordt Bioscoop," 2 februari 1937, pagina 6.

³² Karel Dibbets, *Bioscoopketens in Nederland. Economische concentratie en geografische spreiding van een bedrijfstak, 1928-1977*, (doctoraalscriptie: Universiteit van Amsterdam, 1980), pagina 20.

³³ Werkgroep Oud-Castricum, Jaarboek 35, 2012, pagina 6, beschikbaar via <https://www.oudcastricum.com/jaarboeken/corsotheater-jaarboek-35-2012-pg-4-15/>.

³⁴ *Alkmaarsche Courant* "Castricum: De Eerste Bioscoopzaal," 13 februari 1937, pagina 13.

³⁵ *Ibidem*.

³⁶ *Ibidem*.

³⁷ *Alkmaarsche Courant*, "Nieuwe Bioscoop te Castricum," 2 april 1937, pagina 2.

³⁸ *Officieel Orgaan*, "nieuwe zaken," 16 april 1937, pagina 6.

³⁹ *IJmuider Courant*, "De Bouwers van het Corso Theater," 27 september 1937, pagina 9.

⁴⁰ *IJmuider Courant*, "De bouw van de Cinema Corso Gaat Door," 12 juni 1937, pagina 3.

ii: Corso en Castricum in 1937.

Met minder dan 2000 inwoners in 1900 was Castricum een klein dorp, maar de ‘parel van Kennemerland’ oefende al snel op meerdere fronten aantrekkingskracht uit op buitenstaanders.⁴¹ Toen in 1901 werd begonnen aan de bouw van provinciaal ziekenhuis Duin en Bosch, begonnen steeds meer mensen zich in Castricum te vestigen. Mede hierdoor was het inwonersaantal in 1937 meer dan verdrievoudigd ten opzichte van dertig jaar eerder: het dorp telde nu 6874 inwoners.⁴² Daarnaast was de kustplaats een echte vakantiebestemming in eigen land en strandrecreatie werd reclame voor het dorp. Tijdens de jaarvergadering van de vereniging van vreemdelingenverkeer (“Castricum Vooruit”) in 1937 werd gereflecteerd op de geslaagde samenwerking met de lokale VVV, die als doel had om de aandacht te vestigen op Castricum als badplaats en herstellingsoord.⁴³ Tijdens de financiële crisis in de jaren dertig werd een vakantie in eigen land gestimuleerd en ook in kranten zoals het *Algemeen Handelsblad* werd Castricum als potentiële bestemming gepromoot.⁴⁴ De goede treinverbinding maakte Castricum een gemakkelijke bestemming en de bereikbaarheid van het dorp speelde ook een grote rol in de uitbreidingsplannen van het dorp. Castricum was namelijk een echt ‘forenschendorp’ en de gemeente had belang bij het aantrekken en vasthouden van stadsmensen om zo het dorp te laten bloeien. Het hebben van een ‘behoorlijk bioscooptheater’ was volgens de gemeente onmisbaar in deze wens.⁴⁵ Het Corso-theater werd dan ook gezien als een heuse aanwinst en in het bijzonder voor de forens; die ook eisen stelde aan de ontspanning.⁴⁶ Naast het bieden van gepast amusement en de algehele (economische) ontwikkeling van het dorp, was de bioscoop ook een ruimte die zowel de Castricumsers als de forensen op druilerige dagen een avond-invulling kon geven:

“

Castricum is geleidelijk-aan een dorp geworden dat niet alleen den inwoner te genieten geeft, maar ook groote aantrekkingskracht uitoefent op den vreemdeling. Dat is wel gebleken uit de vestiging van zoovelen, wien de kennismaking met deze parel van Kennemerland zóó goed bekwam, dat er permanente woning werd gezocht. En gevonden – daar zorgde een goed opgezet uitbreidingsplan wel voor. Echter, er was altijd nog één bezwaar: voor avond-genietingen werd er buiten de café's slechts weinig geboden; op regendagen, als het wandelen niet meer dan een matig genoeg kan opleveren, of in de lange winteravonden zat men weleens te popelen naar ontspanning. En ziedaar, aan deze behoefte is nu voldaan! Castricum is een bioscoop rijk geworden!⁴⁷

”

⁴¹ *Alkmaarsche Courant*, “Een Bioscoop-Theater te Castricum,” 18 september 1937, pagina 2.

⁴² *IJmuiders Courant*, “De Positie van Onze Gemeente,” 3 juli 1937, pagina 5.

⁴³ *IJmuiders Courant*, “De Jaarvergadering van “Castricum Vooruit,” 10 maart 1937, pagina 5.

⁴⁴ *Algemeen Handelsblad*, “En wat doen wij dezen zomer?” 24 mei 1932, pagina 12.

⁴⁵ *IJmuiders Courant*, “Hoe burgemeester Sloet over zijn gemeente denkt,” 20 maart 1937, pagina 5.

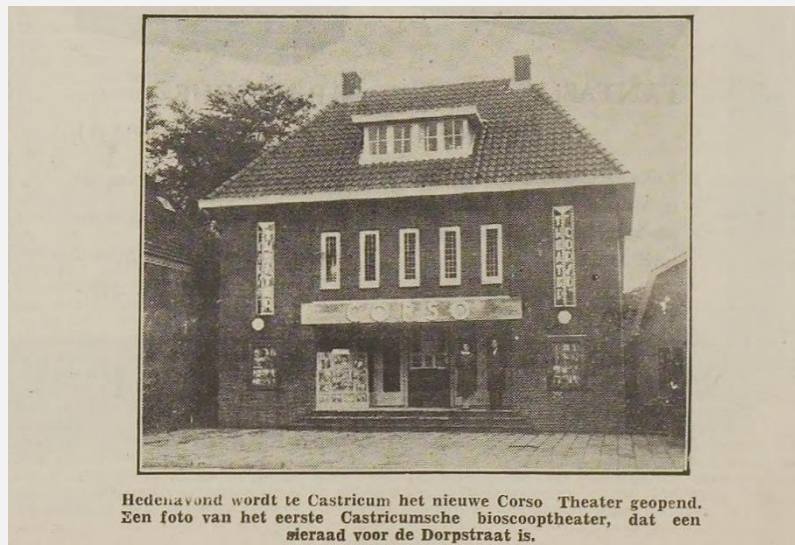
⁴⁶ *IJmuiders Courant*, “De Bouw van de Cinema Corso,” 14 juni 1937, pagina 5.

⁴⁷ *Alkmaarsche Courant*, “Een Bioscoop-Theater te Castricum,” 18 september 1937, pagina 2.

Men hoefde met de komst van de bioscoop niet meer naar de omliggende steden Alkmaar of Beverwijk, maar kon nu ook vanuit Castricum zoeken naar ‘verstrooiing door middel van de rolprent op het witte doek’.⁴⁸ Dit zou de Castricummers een treinrit (en geld) schelen. De gedachte dat het dorp op het gebied van entertainment bovendien kon concurreren met de stad bleek wederkerend een promotie voor de bioscoop te zijn.

a. Het gebouw: “Een sieraad voor de Dorpstraat”

De architect van het Corso-Theater, de heer Binkhorst, liet aan de lokale kranten al snel weten hoe het gebouw eruit zou komen te zien. Het betrof een gebouw wat niet ‘te overdreven’ was, maar toch aan alle eisen zou voldoen.⁴⁹ Deze eisen bleken niet direct voldaan, want de bouw van de bioscoop begon later dan gepland.⁵⁰ De heer Van Diepen, de gemeentearchitect, werd om nadere toelichting gevraagd: het had wellicht de schijn gehad dat hij de bouw verzaagd had, maar de reden hiervoor was niet persoonlijk of financieel. Hij had enkel het belang der gemeente op het oog.⁵¹ Wat nu precies wél de reden voor de vertraging was, bleef onduidelijk. Wellicht was het deze bouwvertraging die er uiteindelijk voor zorgde dat de bioscoop haar deuren pas op 17 september 1937 openende in plaats van de verwachte 1 (en later 10) september.⁵²

Afbeelding 4, “Sieraad voor de Dorpstraat”.⁵³

⁴⁸ *Alkmaarsche Courant*, “Een Bioscoop-Theater te Castricum,” 18 september 1937, pagina 2.

⁴⁹ *Ibidem*.

⁵⁰ Op 1 juni 1937 werden de bouwplannen van de bioscoop pas goedgekeurd, terwijl de aanvraag voor start van de bouw al in april werd voorgelegd.

⁵¹ *Ijmuiders Courant*, “de bouw van de Cinema Corso,” 14 juni 1937, pagina 5.

⁵² *Alkmaarsche Courant*, “Een Bioscoop-Theater te Castricum,” 19 september 1937, pagina 2.

⁵³ *Ijmuiders Courant*, “Corso-Theater,” 17 september 1937, pagina 7.

De berichtgeving over de feestelijke opening van de bioscoop (een galavoorstelling in aanwezigheid van de burgemeester en andere hoge genodigden) laat zien dat de bioscoop ogenschijnlijk kon rekenen op een zekere waardering van de lokale overheid en elite.⁵⁴ De *Alkmaarsche Courant* schrijft zelfs over ‘grote belangstelling vanuit alle kringen’ en naast de honderden belangstellende dorpingen waren ook geestelijken aanwezig bij de opening.⁵⁵ Er was sprake van wat John Caughie een *civic welcome* noemt, waarbij de bioscoop binnen de gemeente publiekelijk erkend werd als een aanwinst.⁵⁶ Niet enkel de plaatselijke politiek schreef de bioscoop hoog aan, maar ook de kranten schreven over “een keurig bioscoop-theater: gezellig en intiem, zoals men in den verren omtrek geen tweede zal vinden”.⁵⁷ De bioscoop werd dan ook al snel een “sieraad voor de Dorpstraat” genoemd.⁵⁸

Voor binnenkomst belandde men bij de entree met links en rechts een toegangsdeur. In het midden van de deuren zat het kaartjesloket. In de hal, parallel aan de entree, bevonden zich aan beide kanten toiletten: links een ruime toiletgelegenheid voor de dames en rechts een kleine voor de heren. Hier tegenover stond de tweeledige garderobe met aan weerszijden daarvan twee toegangsdeuren tot de zaal. Een derde deur was gesitueerd tussen de twee garderobes in: deze bood toegang tot de loge. Naast het exterieur werd ook het interieur geprezen: stemmige kleuren zorgden voor rust en minimale afleiding en decoraties waren kunstig aangebracht.⁵⁹ Het comfort van de bioscoop bleef niet onopgemerkt. De bioscoop bood plek aan 340 man⁶⁰ en had een oplopende zaal zodat het doek voor iedereen zichtbaar zou zijn. Achter, hoog in de zaal, bevonden zich logeplaatsen voor diegenen die het beste zicht wilden hebben. Ook het interieur van de loge was luxe: betoniet-rood geëmailleerd. De prijzen van het theater waren dusdanig dat vrijwel iedereen, ongeacht de hoogte van het inkomen, in staat was om een plek te kunnen bemachtigen. Met de duurste tickets voor één gulden (loge), teruglopend naar 75 cent voor de frontloge, 60 cent voor de stalles, 45 voor de eerste rang en 25 cent voor de tweede rang.⁶¹ Omgerekend zouden deze prijzen in 2016 respectievelijk €9,49, €7,12, €5,69, €4,27 en €2,37 bedragen.⁶² De moderne klapstoelen werden omschreven als uiterst comfortabel en ook de verwarming en luchtverfrissing zouden niets te wensen overlaten. Het filmtheater voldeed aan de eisen van de tijd: inclusief groot doek, projectoren en geluidsinstallatie van de nieuwste vinding (beide geleverd door Zeiss-Ikon).⁶³ Moderniteit en comfort bleken het grootste reclamepunt voor de bioscoop, want dit werd in de kranten regelmatig aangehaald. Ook economische belangen werden

---

⁵⁴ *IJmuiders Courant*, “De Opening van het Corso-Theater: Groote belangstelling van de bevolking,” 18 september 1937, pagina 3 en *Alkmaarsche Courant*, “Een Bioscoop-Theater te Castricum,” 19 september 1937, pagina 2.

⁵⁵ *Alkmaarsche Courant*, “Een Bioscoop-Theater te Castricum,” 19 september 1937, pagina 2 en *IJmuiders Courant*, “De Opening van het Corso-Theater: Groote belangstelling van de bevolking,” 18 september 1937, pagina 3.

⁵⁶ John Caughie, “Small-Town Cinema in Scotland: The Particularity of Place,” in *Cinema Beyond the City*, pagina 29.

⁵⁷ *IJmuiders Courant*, “Opening van het Corso-Theater,” 16 september 1937, pagina 2.

⁵⁸ *IJmuiders Courant*, “Corso-Theater,” 17 september 1937, pagina 7.

⁵⁹ *Alkmaarsche Courant*, “Een Bioscoop-Theater te Castricum,” 19 september 1937, pagina 2.

⁶⁰ In eerdere berichtgeving werd gesproken over 350 plaatsen, maar dit bleek niet te kloppen.

⁶¹ *IJmuiders Courant*, “De Bouw van het Corso-Theater,” 28 augustus 1937, pagina 6.

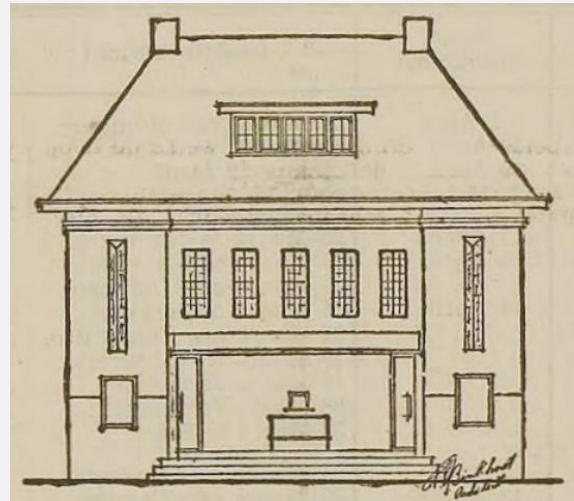
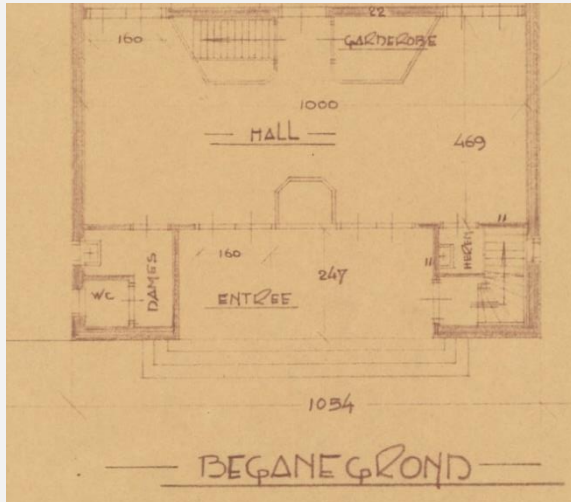
⁶² Berekend via internationaal instituut voor sociale geschiedenis, beschikbaar via <http://www.iisg.nl/hpw/calculate-nl.php>

⁶³ *IJmuiders Courant*, “De Bouw van een Bioscooptheater,” 1 april 1937, pagina 5.

gediend. Castricum voer wel bij de bouw van de bioscoop. Naast het vooruitzicht op de toekomstige inkomsten bleek de bouw van het theater een Castricumse bedoening. Werklui werden vooral binnen het eigen dorp in dienst genomen, zoals metselaar C. de Groot en aannemer Joh. Res.⁶⁴

De eigenaren bleven ook dichtbij: Res woonde aan de aangelegene Schoolstraat nr. 5 en Wefers-Bettink en zijn vrouw woonden boven de bioscoop (ingang te zien op plattegrond naast herentoilet).

Afbeelding 5 (links), “begane grond” en afbeelding 6 (rechts), “gevel”.⁶⁵

b. Exploitatie: “Naar ieders smaak”

Wat maakte het Corso anders dan andere bioscopen? Hoewel er genoeg bioscopen te vinden waren in Alkmaar en Beverwijk, werd het Corso-Theater in haar eerste jaar uitermate goed bezocht (recette 80.000⁶⁶). Er moest dus sprake geweest zijn van bepaalde factoren die het publiek naar de Corso trok, in plaats van (bijvoorbeeld) naar het Luxor theater in Beverwijk of de Harmonie in Alkmaar. Dit kan te maken hebben gehad met de identiteit van de bioscoop ten opzichte van andere bioscopen. Om deze identiteit te onderzoeken moeten we kijken naar het soort publieke persona die het Corso-theater aannam, zoals Gregory Waller deed bij zijn onderzoek naar lokale Amerikaanse bioscoopculturen in de jaren dertig. Naast het interieur en exterieur van het gebouw (zoals hierboven besproken), moet daarvoor gekeken worden naar managementstijl, booking policies (die ik vervang door programmering) en promotiestrategieën.

⁶⁴ *IJmuiders Courant*, “De bouw van de bioscoop,” 7 augustus 1937, pagina 8.

⁶⁵ Regionaal Archief Alkmaar, archief 1337, bouwvergunningen gemeente Castricum, 1905-2002, bestandsdeel Dorpsstraat 70, bioscoop-theater, 1-6-1937, bestand 4699, locatie depot 12:50/D/1 en *Haarlem's Dagblad*, “De Bouw van een Bioscooptheater,” 1 april 1937, pagina 13.

⁶⁶ *IJmuiders Courant*, “Het Corso-Theater bestaat een jaar,” 16 september 1938, pagina 6.

Plaats	Alkmaar	Beverwijk	Castricum
Inwoners	(In 1935) 30.199 ⁶⁷	(In 1936) 20.000 ⁶⁸	6874 ⁶⁹
Bioscopen	City-Theater Bioscoop Harmonie ⁷⁰ Victoria Roxy-Theater	Luxor-Theater Witte Bioscoop (W.B. Theater) Kennemer Theater	Corso-Theater
Stoelen	Naar schatting +/- 1500	Naar schatting +/- 1370	350

Figuur 1, bioscopen in 1937 in Alkmaar, Beverwijk en Castricum

Een factor die bijdroeg aan het publieke persona van het Corso-theater anno 1937 lijkt te vinden in de speciale vertoningen van films van eigen makelij. Onder leiding van eigenaar Wefers-Bettink werd het bedrijf ‘Polygoon Haarlem’ ingehuurd om kleine films te maken van gebeurtenissen in en om Castricum. Hier ging het dus om films gemaakt voor een lokale gemeenschap. Al voor de opening van de bioscoop werd hierbij in de *IJmuider Courant* stilgestaan. Bij de feestelijke heropening van de Rijksweg (Dorpsstraat) was de polygoonwagen aanwezig om geluidsopnames te maken. Dit programma droeg de naam CASTRICUM IN BEELD EN TOON en werd tijdens het openingsprogramma van de bioscoop vertoond.⁷¹

Afbeeldingen 7, 8 en 9, Stills uit CASTRICUM IN BEELD EN TOON.⁷²

⁶⁷ Centraal Bureau voor de Statistiek, “Bevolking en bevolkingsdichtheid der gemeenten van Nederland op 1 januari 1935,” (‘s Gravenhage: N.V. Drukkerij Albani, 1935), pagina 17.

⁶⁸ Historisch Genootschap Midden Kennemerland, “Stadsontwikkeling van Beverwijk,” in *Ledenbulletin 22*, pagina 3, beschikbaar via <http://www.hgmk.nl/wp-content/uploads/2015/06/LB22-Aan-blijdschap-geen-gebrek.pdf>.

⁶⁹ Regionaal Archief Alkmaar, archief 0401, archief van de gemeente Castricum 1938-1980, Stukken betreffende bevolkingsstatistiek, met loop der bevolking, bestand 634, locatie depot 03:43/C/2

⁷⁰ Hoewel er werd gesproken van “Bioscoop Harmonie”, was het officieel nog een schouwburg.

⁷¹ *IJmuider Courant*, “Castricum in Beeld en Toon,” 16 september 1937, pagina 2.

⁷² BOKZChannel, “Castricum in de Jaren 30 en 40 - Deel 1,” *YouTube*, geplaatst op 26 juni 2011, beschikbaar via <https://www.youtube.com/watch?v=Q9bPaa8ca88>.

Volgens John Fullerton is onderzoek naar de lokale film lang een blinde vlek geweest in de film historiografie. Dit kwam doordat er weinig tot geen reclame werd gemaakt voor dergelijke films.⁷³ Voor historici zijn ze daardoor slecht zichtbaar in hun bronnencorpus, waar bioscoopadvertenties vaak een groot aandeel in hebben. In hoeverre er in Castricum precies reclame gemaakt werd voor lokale films laat zich niet meer nauwkeurig achterhalen, omdat de lokale kranten zowel fysiek als digitaal niet volledig bewaard zijn gebleven. In de weinige fysieke kranten die ik heb onderzocht, is voor reclames voor de lokale films geen bewijs gevonden. Er is echter geen twijfel over het feit dat het Corso lokale films vertoonde. In een interview van *NH-Nieuws* met de zoon van Wefers-Bettink (en tevens latere eigenaar van de bioscoop) komt naar voren dat er waarschijnlijk zo'n 300 lokale films gemaakt zijn binnen Castricum. Deze werden vaak vertoond in de Corso.⁷⁴ Helaas zijn deze films, op een enkele na, in de loop der tijd kwijtgeraakt.

Een lokale cinema had meerdere kenmerkende pluspunten, waaronder andere wat Tom Gunning omschrijft als de “schreeuw der herkenning”. De lokale gemeenschap kon zichzelf herkennen in de films en kon zo zelf een directe rol spelen in de vertoning: een sociale en verbindende factor. Het had aantrekkingskracht op het publiek en gaf een zekere mate van voldoening aan de kijkers. Daarnaast was ook de exclusiviteit van de lokale film een strategisch voordeel voor de bioscoopeigenaar: deze films waren namelijk een uniek product. De productie en vertoning ervan was een belangrijk marketinginstrument om een stapje voor te hebben op de concurrentie.⁷⁵

Deze lokale programmering, net zoals de overige films, werden landelijk gekeurd door de Centrale Commissie voor de Filmkeuring. Voor 1926 waren gemeenten vooral zelf verantwoordelijk voor de keuring en censuur van de plaatselijk vertoonde films. Lokale bioscoopcommissies konden zo zelf bepalen voor wie de film toegankelijk diende te zijn. Deze lokale autonomie veranderde toen op 14 mei 1926 de bioscoopwet in het leven werd geroepen ter bestrijding van de zedelijke en maatschappelijke gevaren van de bioscoop. Deze wet had twee gevolgen: het bioscoopbedrijf kreeg een wettelijke status en een landelijke censuurregeling. De wet werd in 1928 van kracht en de Centrale Filmkeuring werd ingesteld die zowel de keuring van reclamemateriaal als van de films zelf op zich nam.⁷⁶ De wet bepaalde dat films niet in strijd met de openbare orde of goede zeden mochten zijn.⁷⁷ Dit resulteerde in een leeftijdsgebonden uitspraak: films waren toegankelijk voor alle leeftijden, veertien jaar en ouder, of achttien jaar en ouder. Welk imago de bioscoop wilde hebben, bijvoorbeeld familievriendelijk, stond in relatie met het soort films wat vertoond werd. Het is in dit licht waardevol om de Corso te vergelijken met bioscopen in de buurt om hier een conclusie uit te trekken (zie bijlage

---

⁷³ John Fullerton, “Introduction: Local Film,” *Film History: An International Journal*, volume 17.1, (2005), pagina 3.

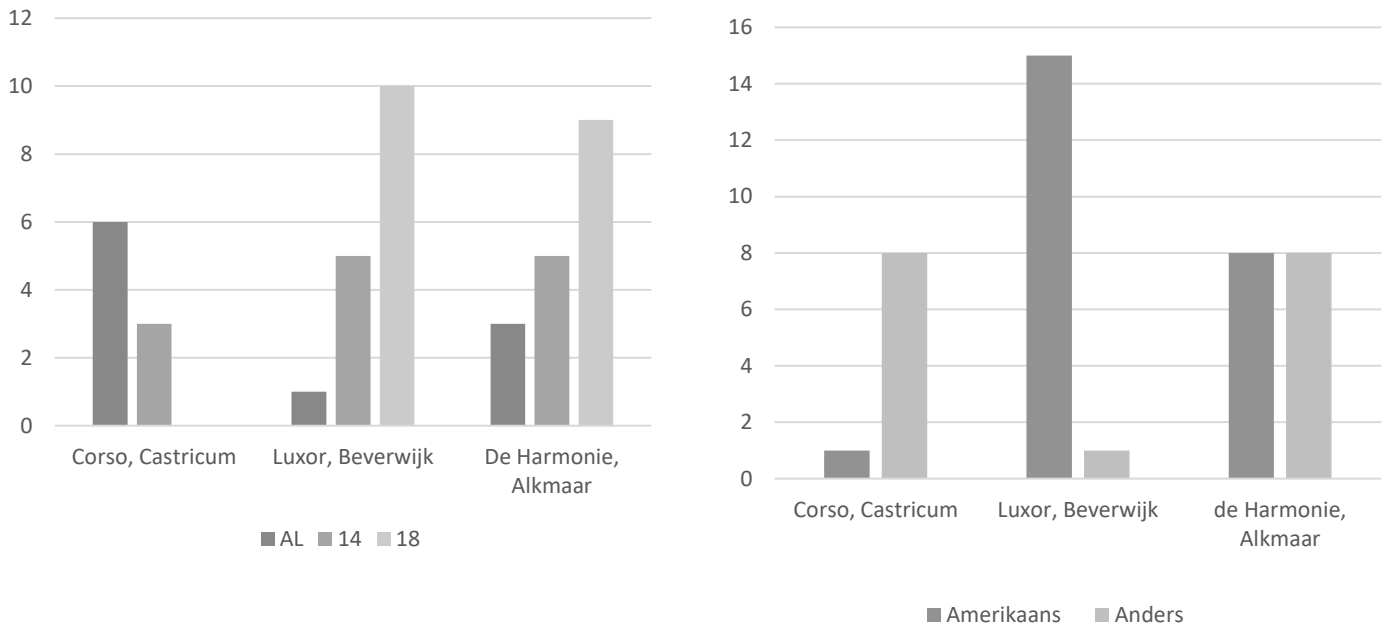
⁷⁴ De beelden zijn onlangs verwijderd van de website van NH-Nieuws. In overleg met het productie team is er een transcript opgesteld (zie bijlage 1)

⁷⁵ Vanessa Toulmin en Martin Loiperdinger, “Is It You? Recognition, Representation and Response in Relation to Local Film,” *Film History: An International Journal*, volume 17.1, (2005), pagina 8-9.

⁷⁶ Jan L. Heijs, *Filmliga 1927-1931* (Nijmegen: Socialistiese Uitgeverij Nijmegen, 1982), beschikbaar via https://dbnl.nl/tekst/fil001film01_01/fil001film01_01.pdf, pagina 9.

⁷⁷ Karel Dibbets, “Het bioscoopbedrijf tussen twee wereldoorlogen,” in *Geschiedenis van Film En Bioscoop in Nederland tot 1940*, red. Karel Dibbets en Frank van der Made (Weesp: Het Wereldvenster, 1986), pagina 258-9.

2, pagina 47-51). Wanneer we de films van het laatste kwartaal van 1937 van het Corso-theater vergelijken met een gedeelte van het aanbod in Beverwijk en Alkmaar, valt direct op dat er in de Corso amper films werden gedraaid die door de filmkeuring als ‘achttien jaar en ouder’ werden gekeurd. In de stad zien we juist meer dan vijftig procent van het totale aanbod gekeurd als zijnde achttien jaar en ouder. Het imago van het Corso Theater kwam dan ook eerder in de buurt van een familie-bioscoop: geschikt voor jong en oud en zo min mogelijk in strijd met de goede zeden.

Figuur 2 en 3, filmkeuringen in Castricum, Beverwijk en Alkmaar (links) & herkomst productiemaatschappijen van de hoofdfilms (rechts) in het laatste kwartaal van 1937.

Daarnaast zien we in het Corso-theater bijna geen films van Amerikaanse productiemaatschappijen, maar juist veel Duitse, Franse, Nederlandse en Oostenrijkse films. Dit staat tegenover de selectie bestudeerde films uit Beverwijk en Alkmaar, die voor het merendeel bestaan uit Amerikaanse films (*Paramount* en *20th Century Fox*). Deze steden volgen een landelijke trend, want in Nederland waren het de Amerikaanse films die de markt domineerden.⁷⁸ Hoewel comfort en moderniteit van de vertoningsapparatuur in de Corso dus moesten voldoen aan een ‘stadse’ maatstaf (waarin stad en modern synoniemen van elkaar waren geworden), leken de films hier niet aan te conformeren. Deze waren immers bijna nooit Amerikaans. Dit kan te verklaren zijn aan de hand van de correlatie tussen wijze van waardering, moderne ontwikkelingen en Amerika zoals beschreven door Ansjie van Beusekom en geparafraseerd door Jesper Verhoef:

⁷⁸ Jesper Verhoef, “Opzien tegen modernisering. Denkbeelden over Amerika en Nederlandse identiteit in het publieke debat over media, 1919-1989,” (proefschrift, Universiteit Utrecht, 2017), pagina 45-6.

“

[Van Beusekom] stelt dat vanaf de begindagen van de stijgende populariteit van film – volgens haar vanaf 1912 – film en bioscoop volgens tijdgenoten als geen ander instituut negatieve moderne ontwikkelingen vertegenwoordigden zoals commercialisering, democratisering en fragmentatie. Deze ontwikkelingen zouden zedenbederf en vervlaking in de hand werken. Volgens haar associeerden tijdgenoten die moderne ontwikkelingen in belangrijke mate met Amerika: ‘Film en bioscoop stonden voor moderniteit, gekenmerkt door “Amerikanisme”, democratie, nivellering, mechanisering, standaardisering en massificatie, die afhankelijk van de invalshoek van de beschouwer negatief of positief gewaardeerd werden.’⁷⁹

”

Afbeelding 10, Openings-programma.⁸¹

Programmering voor de Firma Corso (onder leiding van Res en Wefers-Bettink) was kortom gericht op familievriendelijkheid en Europese kwaliteit: met zo min mogelijk zedenbederf en juist degelijke kwaliteit als verkooppunt. Zaken zoals geweld, ontrouw, alcoholmisbruik en andere bederfelijke beelden zouden niet op het doek verschijnen. Dit werd al aangegeven tijdens de openingsrede van Wefers-Bettink toen hij de aanwezige geestelijken toesprak en verzekerde dat enkel programma's vertoond zouden worden die “naar ieders smaak waren”.⁸⁰ Dit werd in de advertentie van de openingsfilm ‘t JOCHIE nogmaals door de directie verzekerd. De bioscoop was, vergeleken met stadse bioscopen in de regio, conservatief, maar dit paste dan ook bij het katholieke karakter van het dorp. Corso speelde in 1937 daarnaast een beduidende rol in het sociale leven van Castricum, want speciale lokale films stimuleerden een mate van lokaal-specifieke sociabiliteit. Door naar de Corso te gaan konden Castricummers elkaar bekijken en hier met elkaar over praten. Zo waren zij in het Corso als bioscoopbezoeker minder anoniem dan als ze in Alkmaar of Beverwijk naar de film gingen.

⁷⁹ Ansjé van Beusekom zoals aangehaald door Jesper Verhoef, in “Opzien tegen modernisering. Denkbeelden over Amerika en Nederlandse identiteit in het publieke debat over media, 1919-1989,” (proefschrift, Universiteit Utrecht, 2017), pagina 35.

⁸⁰ *IJmuider Courant*, “De opening van het Corso-theater: Groote belangstelling van de bevolking,” 18 september 1937, pagina 3.

⁸¹ *IJmuider Courant*, “‘t Jochie,” 16 september 1937, pagina 3.

c: Jaren 30 en de oorlog

In de late jaren dertig wordt het Corso, behalve voor de reguliere programmering, ook gebruikt als zaal voor (film-)voorstellingen ter ere van speciale vieringen. Bovendien raakt de bioscoop snel verbonden aan allerlei verschillende culturele- en sociale instituten binnen het dorp (met name scholen en verenigingen). Een concert en bioscoopvoorstelling voor de orkestvereniging van Castricum, waarvan de gehele opbrengst gedoneerd werd aan zieken, toont daarnaast ook dat de bioscoop een actieve plek innam in het onderhoud van de gemeenschap.⁸² Met dergelijke voorstellingen werd de belofte gebroken dat de Corso ‘enkel en alleen’ gebruikt zou worden voor de vertoning van film. De zaal wordt behalve voor vieringen en doneeracties ook gebruikt voor variétévoorstellingen. Zo kwam in 1939 de Joodse buikspreker en radio-artiest Oom Max Santiel langs, die met zijn *Mickey Mouse* act het hele land door trok.⁸³ Andere liveoptredens waren bijvoorbeeld van paragnosten zoals Andre du Lancelle in 1942.⁸⁴

Dergelijke invullingen van het programma geven aan dat de films slechts een gedeelte waren van wat de bioscoop te bieden had en dat live- en variété acts een zekere vorm van saamhorigheid faciliteerden in de bioscoop. John Caughie vindt een vergelijkbare situatie in zijn case study in Bo’ness, Schotland, en maakt hieruit op dat het “niet verdwijnen van live entertainment in het tijdperk van de geluidsfilm een teken is van de aanhoudende aantrekkingskracht van participatief en gemeenschappelijk entertainment”.⁸⁵ De programmering van dergelijke acts *an sich* brachten al een mate van sociabiliteit te weeg. Films bleven echter de hoofd-act in het Corso-theater, want voor andere vertoningen moesten aparte vergunningen worden aangevraagd en tevens aan strenge eisen worden voldaan (art. 28⁸⁶).

Afbeelding 11, Variété Max Santiel en Mickey Mouse in *Dagblad van Castricum, Bakkum en Omstreken*, 13 januari 1939 (voorpagina).

“ **Art. 28. Eischen bij variété-programma**
 “Wanneer in de inrichting ook zang- dans, voordrachtnummers of andere vertooningen dan filmvoorstellingen worden gegeven, waarvoor toestemming tenminste acht dagen van tevoren afzonderlijk vergunning moet worden aangevraagd aan den Burgemeester, moeten de eischen van veiligheid worden opgevolgd die alsdan door Burgemeester en Wethouders bovendien zullen worden voorgeschreven”.

⁸² *Alkmaarsche Courant*, “Concert en Bioscoop voor de Zieken,” 27 oktober 1939, pagina 2.

⁸³ *Dagblad voor Castricum, Bakkum en Omstreken*, “Mickey Mouse,” 13 januari 1939, voorpagina.

⁸⁴ *Haarlemsche Courant*, “Andre du Lancelle,” 19 mei 1942, pagina 3.

⁸⁵ John Caughie, “Small-Town Cinema in Scotland,” *Cinema Beyond the City*, pagina 27-8.

⁸⁶ Regionaal Archief Alkmaar, archief 1337, “*bouwvergunningen gemeente Castricum, 1905-2002, bestandsdeel Dorpsstraat 70, bioscoop-theater, 1-6-1937, bestand 4699*,” locatie depot 12:50/D/1

Ook in de oorlog blijft Corso films vertonen onder toezicht van de Duitse bezetters. Deze Duitse censuur schijnt impliciet door in afbeelding 12 en 13: De Nederlandse bioscoopjournals POLYGOON en PROFILTI werden namelijk vanaf 1940 door de nazi's gedwongen om samen te werken met het Duitse TOBIS, van wie de films ook in het Corso verplicht vertoond werden.⁸⁷ Wefers-Bettink blijft hiernaast nog steeds lokale films schieten onder de naam DITJES EN DATJES UIT CASTRICUM, maar laat impliciet doorschijnen hoe hij denkt over de Duitsers door ze bewust niet in beeld te brengen.⁸⁸ Over de exploitatie kunnen we kort zijn: alleen films die door de bezetters werden goedgekeurd mochten vertoond worden.⁸⁹ Er is echter weinig te vinden over de exploitatie van het Corso in de oorlogsjaren, want de krant was niet alom te verkrijgen en de weinige kranten die zijn overgebleven zijn moeilijk te herleiden.

Afbeelding 12 (links), GIER WALLY (TOBIS Filmkunst)⁹⁰ en afbeelding 13 (rechts), DE MANNEN DE BAAS (UFA)⁹¹.

⁸⁷ Ingo Schiweck, "Tweede Wereldoorlog," in *100 jaar branchevereniging van bioscopen in Nederland*, red. Frans Westra (Amsterdam: NVBF, 2018), pagina 86.

⁸⁸ Zie bijlage 1.

⁸⁹ Ingo Schiweck, "Tweede Wereldoorlog," in *100 jaar branchevereniging*, pagina 86.

⁹⁰ *Nieuwsblad van Castricum, Bakkum en Omstreken*, "Gier Wally" (Tobis Filmkunst) en "Meisjes die alles weten" (UFA), 26 september 1941, paginanummer onbekend.

⁹¹ *Nieuwsblad van Castricum, Bakkum en Omstreken* "De Mannen de Baas" (UFA) met in het voorprogramma Tobis-Hollandsch en UFA-wereldnieuws en "Lauter Lügen" (Terra-Filmkunst) 29 mei 1942, pagina nummer onbekend.

d: Jaren 50: Het Corso en de K.F.C.

In de jaren vijftig blijft de Corso meer dan enkel een filmzaal. Live-acts blijven de zaal vullen, waaronder enkele opvallende paranormale acts zoals “*Enrico Burlisto en zijn helderziende waarnemingen*⁹²” en “*Professor Kharma: meester der occulte wetenschappen*⁹³”. De lokale culturele vereniging, Kunstkring Elckerlyc⁹⁴, zorgde ook voor een divers aanbod artiesten binnen het Corso. Deze waren wel minder zweverig dan de voornoemde. Zo traden onder andere de populaire tonelisten Albert van Dalsum, Charlotte Köhler en Jan Musch op.⁹⁵ Naast variété en toneel werden ook activiteiten voor de lokale gemeenschap, zoals Koninginnedag, Dodenherdenking en Sinterklaas, binnen het theater gehouden.⁹⁶ Hiervoor werden speciale filmvoorstellingen en uitvoeringen gegeven voor (en soms door) de schoolgaande jeugd. Dit toont aan dat het Corso samenwerkte met de lokale onderwijsinstututen, maar ook verschillende verenigingen.⁹⁷

Ten opzichte van voorgaande jaren zien we ook verandering, want er is voor het eerst (gedocumenteerd) sprake van extra nakeuring van het reguliere filmaanbod. Dit aanbod is ten opzichte van 1937 meer geamericaniseerd (zie figuur 4), wat hoogstwaarschijnlijk niet in de smaak viel bij de plaatselijke geestelijken. Katholieke afkeer van het filmprogramma werd impliciet duidelijk in het *Nieuw Noordhollandsch Dagblad*. Deze krant publiceerde een aantal uitslagen van de K.F.C.-keuring: een katholieke nakeuring.⁹⁸ Naast de K.F.C. opereert in Castricum ook de lokale commissie van toezicht op bioscopen⁹⁹ wier controleerde op de naleving van de bioscoopwet.¹⁰⁰ In hoeverre deze twee organen in visie overeenstemden blijft onduidelijk, want de lokale archieven omtrent filmkeuringen en de navolging van de bioscoopwet van Castricum zijn helaas verloren gegaan.

K.F.C.-keuringen
Alkmaar A.B.C. De wraak van een cowboy, 14 jaar; Cinema American Geen groter zonde, 18 j., Harmonie Verloren grenzen, Onb.; Victoria: Greep des doods, 18 jaar.
Castricum: Corso theater: De tijd, de plaats en het meisje, Volw. met rijpe levenservaring (C 3) Het geheime Commando 18 jaar.

K.F.C.-keuringen
CASTRICUM: Corso-theater: De verstrooide Professor volw., Zij winnen de slag, 14 jr.

Afbeelding 14 (onder) en 15 (boven)
K.F.C. keuring in *Nieuw Noordhollandsch Dagblad*.⁹⁶

⁹² *De Telegraaf*, “Enrico Burlisto,” 17 november 1953, pagina 4.

⁹³ *Nieuwsblad van Castricum, Bakkum en Omstreken*, “Prof. Kharma,” 16 augustus 1950, pagina 2.

⁹⁴ Tevens een katholieke vereniging

⁹⁵ *Alkmaarsche Courant*, “Albert van Dalsum trad op voor “Elckerlye,” 11 december 1953, pagina 3 en *Nieuw Noord-Hollands Dagblad*, “Kunstkring Elckerlyc,” 24 september 1954, pagina 6 en *Alkmaarsche Courant*, “Elckerlyc genoot van Jan Musch,” 8 januari 1954, pagina 9

⁹⁶ *Nieuw Noord-Hollands Dagblad: voor Alkmaar en omgeving*, “Plannen voor Dodenherdenking en Koninginnedag,” 27 maart 1952, pagina 2 en *Alkmaarsche Courant*, “De Komst van de Sint,” 25 november 1952, pagina 3.

⁹⁷ *Alkmaarsche Courant*, “Castricum: grote plannen voor de nationale feesten,” 22 maart 1952, pagina 12.

⁹⁸ *Nieuw Noord-Hollands Dagblad*, “K.F.C. Keuringen,” 11 maart 1950, pagina 2.

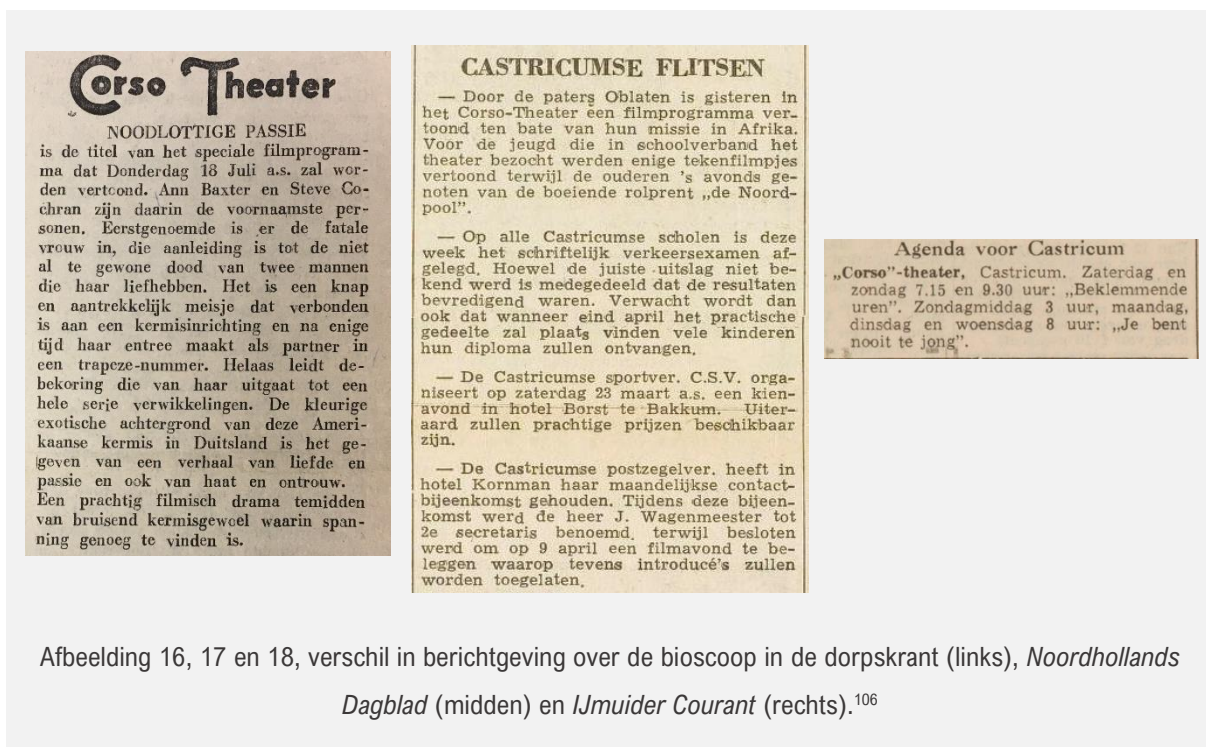
⁹⁹ Bewijs hiervoor valt te vinden in ontslagbrieven van de lokale commissie. Deze zijn momenteel in handen van *Werkgroep Oud-Castricum*.

¹⁰⁰ Paul Luykx en Pim Slot (red.) *Een stille revolutie? Cultuur en mentaliteit in de lange jaren vijftig* (Hilversum: Verloren, 1997), pagina 185.

¹⁰¹ *Nieuw Noordhollandsch Dagblad: voor Alkmaar en Omgeving*, “K.F.C. keuringen,” 8 april 1950, pagina 2, ibidem 22 april pagina 2.

De voornamelijk op Alkmaar georiënteerde kranten (*Nieuw Noordhollandsch Dagblad* en *Alkmaarsche Courant*), publiceerden in de jaren 50 enkel Corso-gerelateerde artikelen waarin het thema katholicisme op de een of andere manier een rol speelde. Bijvoorbeeld in publicaties over verenigingen zoals de koorvereniging Castricum die in de bioscoop passie-concerten te gehore gaf¹⁰², of artikelen over de Katholieke Arbeiders Bond (K.A.B.) die voor haar leden geregeld speciale voorstellingen hield in het Corso.¹⁰³ Afgezien van de lokale dorpskrant (*Nieuwsblad voor Castricum, Bakkum en Omstreken*¹⁰⁴) zien we geen gedrukte (foto-)reclames meer voor de bioscoop, en het reguliere filmaanbod werd voor zover bekend in de *IJmuider Courant* enkel gedrukt in de vorm van een korte, en volledig uit tekst bestaande aankondiging (tot en met 1957).¹⁰⁵

Kijkend naar de socio-maatschappelijke rol van het Corso, zien we vanaf begin 1950 veel vaker socioculturele bijeenkomsten, zoals propaganda-avonden en geestelijke sprekers. Zodoende kunnen we stellen dat, vooral in confessionele sfeer, de bioscoop een rol speelde in het faciliteren van een ruimte waarbinnen de sociale cohesie van de desbetreffende groep kon groeien. De reguliere films die vertoond werden, vielen volgens de katholieken echter steeds vaker buiten de familie-classificatie:

¹⁰² *Alkmaarsche Courant*, "Wijdingsvol passie-concert. Sint Cecilia Castricum leverde zeer knappe prestatie," 21 maart 1953, pagina 3.

¹⁰³ *Nieuw Noord-Hollandsch Dagblad*, "K.A.B. Filmavond," 17 september 1951, pagina 2.

¹⁰⁴ Tot in hoeverre er precies reclame gemaakt werd is onduidelijk, want slechts enkele fysieke kopieën van deze krant zijn overgebleven.

¹⁰⁵ Onder "agenda voor Castricum".

¹⁰⁶ Respectievelijk: *Nieuwsblad voor Castricum, Bakkum en Omstreken*, "Corso Theater Noodlottige Passie," 16 juli 1957., pagina 2 en *Noordhollandsch Dagblad: Dagblad voor Alkmaar en Omgeving*, "Castricumse Flitsen," 15 maart 1957, pagina 5 en *IJmuider Courant*, "agenda voor Castricum," 12 januari 1957, pagina 9.

sommige films werden zelfs ontoelaatbaar verklaard of alleen geschikt voor volwassenen met een rijpontwikkelde levenservaring. De films kregen van de katholieke keuring een A (AL), B (14), C1 (volwassenen), C2 (volwassenen met enige bezwaren), C3 (volwassenen met ernstig voorbehoud) of D (ontoelaatbaar) classificatie.¹⁰⁷ Exploitatie werd doorgezet zoals altijd, maar de publicatie van de geestelijke betutteling leek het familievriendelijke imago van de bioscoop tot op zekere hoogte te ontwrichten.

Film	Producent	K.F.C.-keuring	Rijks-keuring
DE KAMPIOEN ¹⁰⁸	Monogram (US)	Ontoelaatbaar	18
GENIET VAN JE LEVEN ¹⁰⁹	Paramount (US)	AL	AL
DE DRIE CABALLIEROS	Disney (US)	AL	AL
EN TOCH SCHIJNT DE ZON ¹¹⁰	Warner Bros. (US)	14	AL
DE VERSTROOIDE PROFESSOR ¹¹¹	Samuel Goldwyn (US)	Volwassenen	14
ZIJ WINNEN DE SLAG ¹¹²	Universal (US)	14	AL
DE TIJD, DE PLAATS EN HET MEISJE ¹¹³	Warner Bros. (US)	Volwassenen (C1)	AL
HET GEHEIME COMMANDO ¹¹⁴	Warner Bros. (US)	18	18

Figuur 4, films met gepubliceerde nakeuringen in het Corso-Theater tussen 3 maart en 22 april 1950.

We kunnen echter de naoorlogse terugkeer en zelfs versterking van ‘verzuiling’ niet zomaar aanwijzen als de oorzaak hiervan, want bioscopen bleven een van de weinige openbare plekken waar verzuiling niet geïstitutioniseerd werd.¹¹⁵ De nakeuringen passen echter zonder twijfel in de *Zeitgeist* van de jaren vijftig, die volgens Paul Luykx en Pim Slot gekenmerkt werd door bezorgdheid. Men maakte zich vooral zorgen om de jongeren en het ‘bioscoopgevaar’. Dit was volgens Mark van der Heuvel een reactie op de rap veranderende gezinsverhoudingen, de groei van het uitgaansleven onder jongeren en Amerikaanse invloeden (op, onder andere) de man-vrouw verhouding.¹¹⁶ Strengere confessionele controles werden ingezet als pedagogische troef om zo de jeugd voor ‘beschadiging’ te behoeden.

¹⁰⁷ Luykx en Slot, “Een stille revolutie?”, pagina 185.

¹⁰⁸ Alternatieve titel: JOE PALOOKA, CHAMP (1946)

¹⁰⁹ STAR SPANGLED RHYTHM (1942)

¹¹⁰ LOOK FOR THE SILVER LINING (1949)

¹¹¹ A SONG IS BORN (1948)

¹¹² BUCK PRIVATES (1941)

¹¹³ THE TIME, THE PLACE, AND THE GIRL (1946)

¹¹⁴ CLOAK AND DAGGER (1946)

¹¹⁵ Karel Dibbets, “Het taboe van de Nederlandse Filmcultuur,” *Tijdschrift Mediageschiedenis* 9.2, (2006), beschikbaar via <http://www.tmgonline.nl/index.php/tmg/article/view/346/511>.

¹¹⁶ Luykx en Slot, “Een stille revolutie?,” pagina 184-5.

Door voornamelijk de degelijke katholieke zaalinvulling (zoals de K.A.B.-avonden en geestelijke sprekers) in de kranten de nadruk te geven, leek de bioscoop wellicht een keurig katholiek karakter te hebben, maar in de praktijk was dit niet het geval. Er werden namelijk nog steeds reguliere films vertoond die door de geestelijken niet altijd gewaardeerd werden. Films voor ‘18+’ werden bijvoorbeeld op zaterdag- en zondagavond vertoond (om 19.15 en 21.30 uur). De programma’s die niet of haast niet op bedenkingen stuitten vanuit katholieke hoek (of welke andere hoek dan ook) werden vertoond als avondfilm op maandag-, dinsdag- en woensdagavond (20.00 uur) en als matinee op zondagmiddag (15.00 uur).

Film	Producent	Film-keuring	Draaitijd
DE GEVANGENE VAN ZENDA (1952) (ma, di, woe, za en zo)	MGM (US)	14	8-1 tot en met 12-1* (voor zover bekend)
DE VERLIEFDE CAMERAMAN (1950) (op zo)	MGM (US)	AL	
KINDEREN DER LIEFDE ¹¹⁷ (1953) (op za en zo)	Gray-film (FR)	18	15-1 tot en met 19-1*
DE VEROVERING VAN DE MOUNT EVEREST ¹¹⁸ (1953) (op zo, ma, di en woe)	Countryman Films (UK)	AL	
'T BEGON IN SHANGHAI ¹¹⁹ (1953) (op za en zo)	Warner Bros. (US)	18	22-1 tot en met 26-1*
CIRCUS CLOWN ¹²⁰ (1953) (op ma, di, woe en zo)	MGM (US)	AL	

Figuur 5, Impressie speelweek Corso-theater in januari 1955, herleid via krantenbank Nationaal Archief Noord-Holland.

e: 1960-2003: Bar Pjotr, seksfilms en Corso2

Jaren 60: Uitschrijving “Firma Corso”

De jaren 1960-80 in het Nederlandse bioscoopbedrijf werden gekenmerkt door een keldering in het bioscoopbezoek, en vele kleine bioscopen sloten hun deuren.¹²¹ Het Corso-Theater deed dit niet, hoewel de schijn wellicht gewekt wordt door de uiterst geringe hoeveelheid film-gerelateerd

¹¹⁷ Alternatieve titel: LES ENFANTS DE L'AMOUR

¹¹⁸ CONQUEST OF THE EVEREST

¹¹⁹ SOUTH SEA WOMEN

¹²⁰ Hoogstwaarschijnlijk THE CLOWN

¹²¹ Judith Thissen, “Bioscoopketens en marktdynamiek in historisch perspectief,” in *100 jaar branchevereniging van bioscopen in Nederland*, red. Frans Westra (Amsterdam: NVBF, 2018), pagina 157.

bronmateriaal uit deze periode. Reclames voor de bioscoop vallen bijna enkel terug te vinden in de lokale kranten. Deze publicaties geven echter weinig definitieve inzichten, aangezien het hier gaat om incomplete, fysieke overblijfselen van een krant die behoren tot het archief van een amateurvereniging. Omdat deze inzage te beperkt is, en omdat het binnen het kader van dit eindwerkstuk niet realistisch is om deze allemaal handmatig in te zien¹²², kunnen er geen gefundeerde uitspraken gedaan worden betreffende Corso's exploitatieformule over een langere periode. Hetzelfde geldt voor de jaren '70, '80, '90 en '00. Voor deze jaren staan er amper tot geen noemenswaardige publicaties in de online-archieven en ik baseer mij in de komende omschrijvingen hierom voornamelijk op de uiterlijke veranderingen van de bioscoop (die desalniettemin een belangrijk aspect van het publieke persona vervullen).

In januari 1962 vraagt Joh. Res een verbouwing van de voorgevel van het theater aan die hij zelf plande uit te voeren.¹²³ Helaas overlijdt hij plotseling op 23 juli van datzelfde jaar en de verbouwing gaat niet door.¹²⁴ De volledige exploitatie van de bioscoop wordt overgenomen door Roland Wefers-Bettink.¹²⁵ Hij gaat hiervoor samenwerken met zijn zoon Piet, die in de september/oktober uitgave van het blad *FILM* werd bijgeschreven als mede-uitbater van de bioscoop.¹²⁶ Firma Corso werd uitgeschreven bij de NBB, en exploitatie ging verder onder de naam Bettink.¹²⁷

Ondanks deze verandering, lijken de jaren zestig een periode van continuïteit voor de bioscoop. Vroeg in het decennium blijven katholieke invloeden zichtbaar in de berichtgeving rondom het Corso-Theater, en de traditionele KAB-filmavonden blijven standvastig deel uitmaken van de zaalinvulling. Veel minder aanwezig (sterker nog: absent) zijn de aankondigingen van variété-optredens. Hoewel dit wellicht de schijn wekt dat het Corso-Theater weer alleen een filmtheater werd, is dit hoogstwaarschijnlijk niet het geval. Latere bouwtekeningen (afbeelding 19) tonen namelijk een toneel achter in de filmzaal.¹²⁸

Jaren 70: Wegens verbouwing gesloten

In 1971 gaat Piet Wefers-Bettink met zijn vrouw boven de bioscoop wonen. De twee zijn eigenaar van de 'Pjotr Bar', direct achter de bioscoop. Hoewel publicaties van de lokale amateurhistoricigroep Werkgroep Oud-Castricum claimen dat deze bar rond 1966 is geopend, weerleg ik deze claim. Aanvraag voor uitbreiding van het Corso-theater en de aanbouw van een foyer worden namelijk pas

---

¹²² Werkgroep Oud-Castricum is per week maar vier uur geopend.

¹²³ Regionaal Archief Alkmaar, archief 1337, "bouwvergunningen gemeenten Castricum, 1905-2002. Dorpsstraat 70, wijzigen voorgevel, 9-1-1962, bestand 4701," locatie depot 12:50/D/1.

¹²⁴ "In memoriam," *FILM Orgaan van de Nederlandse Bioscoopbond* jaargang 24, nr 229, juli/ augustus 1962, pagina 13.

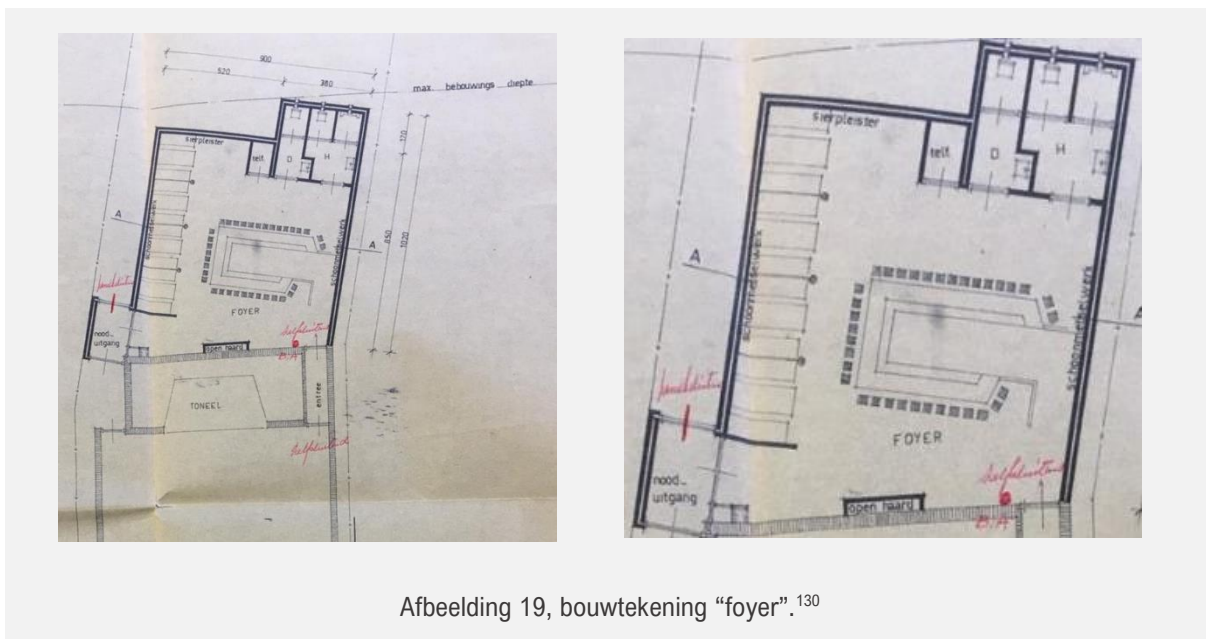
¹²⁵ "Beëindiging lidmaatschap," *FILM*, jaargang 24, 1 september 1962, pagina 6.

¹²⁶ "Castricum," *FILM*, jaargang 24, nummer 230, september/ oktober 1962, pagina 25.

¹²⁷ Ibidem, pagina 6.

¹²⁸ Regionaal Archief Alkmaar, archief 1337, "bouwvergunningen voor de gemeente Castricum 1905-2002, Dorpsstraat 70, foyer, 20-4-1971, bestand 3271 (blad 3: nieuwe toestand)," locatie depot 12:50/D/1.

voorgesteld op 20 april 1971. Op deze tekeningen zien we de blauwdruk voor een uitbouw aan de achterzijde van de filmzaal. Ik concludeer dat de ruimte voor een bar er eerder niet was.¹²⁹

Afbeelding 19, bouwtekening “foyer”.¹³⁰

De bar/ foyer houdt in dat de bioscoop nog directer verbonden raakte met het overige uitgaansleven in Castricum. Bezoekers konden immers direct na de film ‘een drankje doen’. Bar Pjotr speelde daarnaast een belangrijke rol in de programmering van de bioscoop, want directe feedback van de bezoekers werd serieus in acht genomen. Zo programmeerde het Corso specifiek op de wensen van het Castricumse publiek. Hierover zei mevrouw Bettink het volgende:

Ik vind het vreselijk leuk om met de verhuurders over een en ander in de clinch te gaan! Wij hebben een uitgesproken mening over ons programma. Zo draaien wij bijvoorbeeld helemaal geen nachtfilms, daar is hier geen belangstelling voor. Ook de karate-knokkers en de harde seksfilms zie ik helemaal niet zitten.¹³¹

Hoewel de harde seksfilms wellicht niet de voorkeur had, kwamen hij wel degelijk langs. Zo valt op een foto in de beeldbank van Werkgroep Oud-Castricum een affiche te zien voor de film IN TIROL GAAT DE ONTUCHT VROLIJK VERDER (1974).¹³² Het is niet vreemd dat men in Castricum zwichtte

¹²⁹ Regionaal Archief Alkmaar, archief 1337, “bouwvergunningen voor de gemeente Castricum 1905-2002, Dorpsstraat 70, foyer, 20-4-1971, bestand 3271 (blad 2: bestaande toestand en blad 3: nieuwe toestand),” locatie depot 12:50/D/1.

¹³⁰ Regionaal Archief Alkmaar, archief 1337, bestand 3271.

¹³¹ “Corso-Castricum: vijf jaar sparen voor nieuwbouw,” *FILM*, 16 december 1976, pagina 15.

¹³² Beeldbank Werkgroep Oud-Castricum, database nummer 506408, beschikbaar via <https://www.oudcastricum.com/cgi-bin/beeldbank.pl?id=506408&search=corso&sort=02&veld=all&inword=1&bool=and&display=gallery&istart=91>.

voor de seksfilm: deze wonen sinds de jaren 60 immers veel populariteit.¹³³ Wel twee keer zo populair als andere genres! En ten tijde van de bioscoopcrisis kon men niet te kieskeurig zijn.

De positieve uitwerking van de Pjotr-bar en de succesvolle exploitatie lijken een effect te hebben gehad op de modernisering van het bioscoop pand. In 1976 krijgt het Corso een heuse ‘facelift’ en voor het eerst sinds haar opening veranderde het aanzicht van het gebouw aanzienlijk.

De bioscoop opende haar deuren weer op 18 november 1976 en naast het exterieur bleek ook het interieur van het pand een metamorfose te hebben ondergaan. Het aantal stoelen was teruggebracht naar 220 wat resulteerde in “meer beenruimte tussen de nieuwe oranje stoelen uit Spanje”. Behalve over de oranje stoelen werd ook gesproken over een “grappig en functioneel gebruik van Krommenie marmoleum in oranje, bruin en gele banen”. Dit kleurgebruik werd ook doorgevoerd in de foyer (Pjotr) die werd omschreven als “een verlengstuk van de huiskamer”.¹³⁵ Het sturen van twee ondernemingen bleek echter niet vol te houden en de Pjotr bar sloot in 1979.

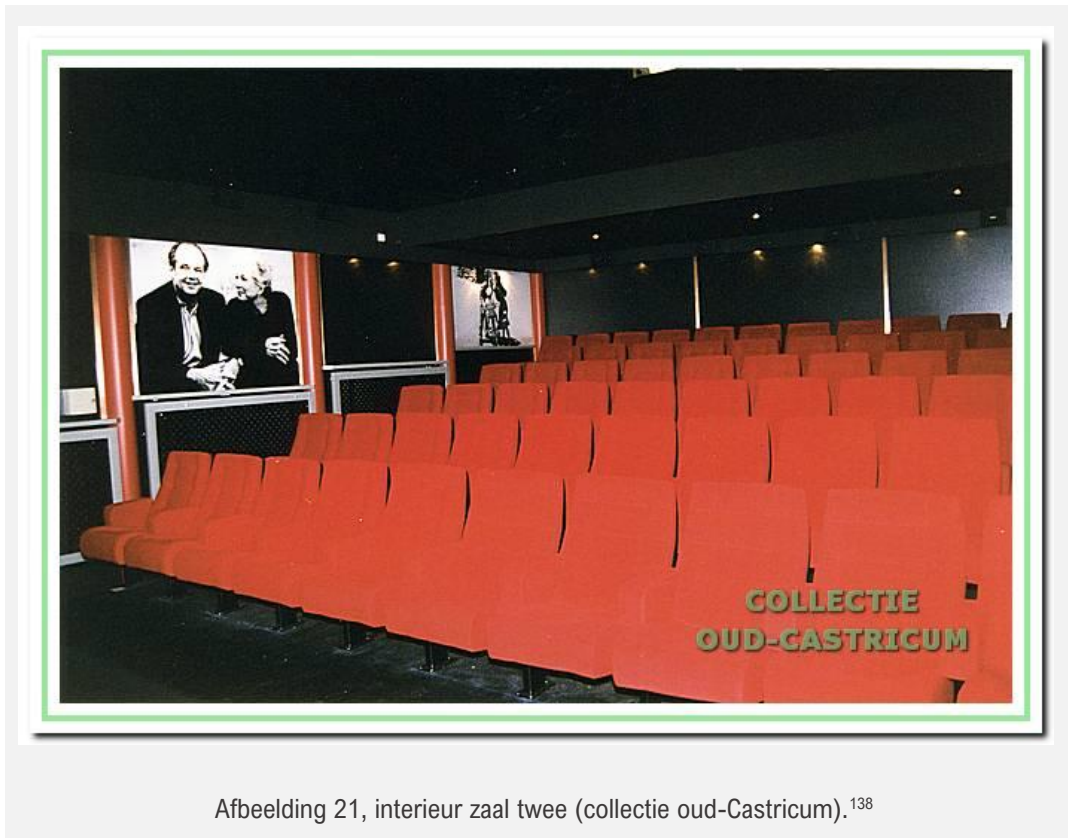
¹³³ Hans Schoots, “De Seksgolf,” in *Van Fanfare tot Spetters: Een cultuurgeschiedenis van de jaren zestig en zeventig* (Amsterdam: Eye, 2004), pagina 49-51.

¹³⁴ Regionaal Archief Alkmaar, archief 1337, “bouwvergunningen gemeente Castricum 1905-2002, woningverbouw, 9-3-1976, bestand 2631,” locatie depot 12:50/D/1.

¹³⁵ “Corso-Castricum: vijf jaar sparen voor nieuwbouw,” *FILM* nummer 1, 16 december 1976, pagina 15.

e3: Jaren 80-90: Corso 2

Al vroeg in de jaren 80 wordt besloten dat de bioscoop verder verbouwd zal worden en in 1983 worden er plannen opgetekend voor een tweede zaal.¹³⁶ Deze wordt voorgesteld in het oude woonhuis boven de bioscoop. De realisering van de verbouwing laat echter nog lang op zich wachten. De eerstvolgende verbouwing vindt pas plaats in 1996: Van 220 naar 162 stoelen in de filmzaal ‘Corso 1’. Door deze verbouwing was er voor de bezoekers meer ruimte beschikbaar en ook de nieuwe stoelen lieten dit blijken. De nieuwe fauteuils boden veel beenruimte, en het zou ‘goed te toeven’ zijn in de zaal.¹³⁷ De lang gekoesterde droom van een tweede zaal komt steeds dichterbij en de bouw begint spoedig hierna. Op 12 mei 1999 werd ‘Corso 2’ officieel geopend in dezelfde nieuwe stijl als zaal 1: met foto’s van filmsterren op de muren en rode elementen in het decor. Het oude woonhuis bood nu plek aan 62 man. Door de nieuwe zaal kan de bioscoop meerdere films tegelijk vertonen, en het filmaanbod groeide.

Afbeelding 21, interieur zaal twee (collectie oud-Castricum).¹³⁸

¹³⁶ Regionaal Archief Alkmaar, archief 1337, “*bouwvergunningen voor de gemeente Castricum, 1905-2002. Dorpsstraat 70, bioscoopverbouw, 18-1-1983, bestand 10250,*” locatie depot 12:50/D/1.

¹³⁷ “Corso-theater Castricum viert 60-jarig jubileum,” in *Holland Film Nieuws*, derde jaargang, nummer 18, oktober 1997, pagina 6.

¹³⁸ Ad van de Velde voor Stichting Werkgroep Oud-Castricum, “interieurfoto van bioscoop Corso,” bestand nummer 403074, beschikbaar via <https://www.oudcastricum.com/cgi-bin/beeldbank.pl?ident=403074&search=corso&sort=02&veld=all&inword=1&bool=and&display=gallery&istart=31>.

f: 2004-2016: Corso Te Koop

In 2004 vindt de familie Bettink het mooi geweest en besluiten ze de bioscoop te koop te zetten in verband met het ontbreken van opvolging.¹³⁹ De nieuwe eigenaar wordt Erik Weel en onder zijn leiding wordt de bioscoop gemoderniseerd. De bioscoop gaat als een van de eerste in de regio over op digitale projectie (vanaf 1 april 2009) en het vertonen van 3D-films.¹⁴⁰ Over het filmaanbod zegt de Corso (anno 2009) het volgende:

“De Corso Bioscoop vertoont naast de “gewone” films ook diverse arthouse en speciale films. Deze worden met zorg uitgekozen uit het huidige aanbod.”¹⁴²

TE KOOP

In verband met het ontbreken van opvolging, wordt te koop aangeboden het **“Corso Theater”** te Castricum. Het betreft een goed renderende bioscoop met royale bedrijfswooning.

De bioscoop bestaat uit twee zalen (Dolby digitaal) met respectievelijk 162 en 62 zitplaatsen, waarvan de laatste recentelijk (1999) is gebouwd. De hoofdzal is in 1996 geheel gerenoveerd.

Op aanvraag is een uitgebreide brochure beschikbaar.

VAN AMSTERDAM
GARANTIEMAKELAARS

Dorpsstraat 64, 1901 EM Castricum
T 0251-560850 F 0251-659697
M info@vanamsterdam.nl

Afbeelding 22, “Te Koop”.¹³⁵

iv: Heden: Corso Moet Blijven!

g. Exploitatie: “kwaliteit en persoonlijkheid voorop”

Om de exploitatieformule van de bioscoop te onderzoeken, is er gekeken naar een speelweek in oktober 2018. De reden dat er nu pas weer naar de exploitatieformule wordt gekeken, hoewel bronmateriaal na 2004 minder schaars is, is omdat de managementstijl en exploitatieformule sinds 2004 relatief consistent zijn gebleven. Voor beantwoording voor de hoofdvraag is het waardevoller om nu pas weer in te zoomen op het filmaanbod en de bijbehorende exploitatieformule van de bioscoop. Reclames voor de bioscoop worden ook voor deze periode nog altijd grotendeels lokaal verspreid en er wordt daarom ook naar het lokale huis-aan-huisblad *De Castricummer* gekeken. Direct valt hieruit op, dat het filmaanbod voor de bioscoop in 2018 veel groter is dan in 1937 en dat er ook veel vaker film wordt gedraaid. Soms wel vier keer op een dag. Dit staat tegenover de ‘één film per dag, voor de hele week dezelfde film’ in 1937. Voor het grotere aanbod zijn drie hoofdredenen: de beschikking over een tweede zaal, de digitalisering van de films en het nastreven van concurrentie.

¹³⁹ “Te Koop,” in *Holland Film Nieuws*, 1 april 2004, pagina 23.

¹⁴⁰ Zie pamflet bijlage 3.

¹⁴¹ “Te Koop,” *Holland Film Nieuws*, 23.

¹⁴² Bijlage 3.

Wanneer we het filmaanbod van dichterbij bekijken, valt het op dat er inderdaad films worden gedraaid die niet *mainstream* zijn, zoals de arthouse documentaire MCQUEEN en het Italiaanse familiedrama A CASA TUTTI BENE. Deze films worden normaliter eerder vertoond in een filmhuis, dan in een bioscoop. In de uitgelichte speelweek zien we ook een ‘bubbels première’. Dit is een speciale première-avond waarbij er prosecco en hapjes uitgedeeld worden aan de bezoekers. Deze avonden zijn naast een gezellige afwisseling op het reguliere programma ook een goede strategische zet om klanten aan het bedrijf te binden. De Corso programmeert vaker speciale voorstellingen die als gevolg van de overschakeling naar digitale distributie mogelijk zijn geworden, zoals encore-voorstellingen van *The Royal Opera House* of de concerten van André Rieu. Om de programmering en exploitatie verder te bestuderen is er contact gezocht met de manager van de Corso bioscoop, Bianca Sinnema, wie de volgende vragen hiervoor beantwoordde:

	
Programma 4 oktober t/m 10 oktober	
woensdag 20.00 uur	Zwaar Verliefd
donderdag 20.00 uur	Bubbels Première
vrijdag 21.15 uur	zaterdag 16.00 uur
zondag 19.30 uur	
maandag 20.00 uur	dinsdag 14.00 uur
The Children's Act	
vrijdag 16.00 uur	
zondag 11.00 uur	woensdag 20.15 uur
McQueen	
vrijdag & zaterdag 18.45 uur	
zondag 16.00 uur	dinsdag 14.00 uur
Johnny English Strikes Again	
donderdag 20.00 uur	
vrijdag & zaterdag 21.15 uur	
zondag 19.30 uur	
maandag & dinsdag 20.00 uur	
Doris	
zaterdag 21.15 uur	
zondag 16.00 uur	dinsdag 20.00 uur
A Casa Tutti Bene	
vrijdag & zaterdag 18.45 uur	
Book Club	
woensdag 15.30 uur	
Superjuffie	
zaterdag 13.00 uur	
zondag 11.00 uur	
Brandweerman Sam	
Klaar voor actie!	
zaterdag & zondag 13.00 uur	
woensdag 15.30 uur	
Smallfoot (NL) 2D	
vrijdag & zaterdag 16.00 uur	
zondag 13.00 uur	
Elvy's Wereld: So Ibiza!	
Reserveren: 0251-652291	

In Beverwijk en Alkmaar draaien ze de nieuwste Marvels? Waarom draaien deze nooit in de Corso?

“Voor dit soort films is er simpelweg te weinig publiek in Castricum. Vaak moeten ze wel bijvoorbeeld minimaal 2 weken dagelijks draaien en dat is dan zonde van de ruimte”.

Waarom blijven sommige films zo kort in de Corso en andere zo lang?

“Dit hangt onder andere af van de bezoekersaantallen. Doet een film het goed dan proberen we deze langer te draaien, zijn er weinig bezoekers dan is dat natuurlijk ook weer zonde van de ruimte”.

Wat zijn jullie? Een filmhuis of een bioscoop?

“Wij zijn een bioscoop met het accent op filmhuisfilms”.

Hoe zou jij de exploitatieformule van de bioscoop omschrijven?

“Kleinschalige formule waarbij kwaliteit en persoonlijkheid voorop staat”.

Afbeelding 23, advertentie speelweek.¹³⁶

¹⁴³ De Castricummer, “programma 4 oktober t/m 10 oktober,” 3 oktober 2018, pagina 6, beschikbaar via [file:///C:/Users/melis/Downloads/news_ct_wk40_2018%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/melis/Downloads/news_ct_wk40_2018%20(1).pdf).

Hoe kiezen jullie de films uit? Wat zijn de criteria hiervoor?

“Ondertussen hebben we aardig wat ervaring wat betreft de filmkeuze van het Castricumse publiek. Daar proberen we onze filmkeuze dan weer op af te stemmen”.

Wat is er anders aan de Corso dan de bioscopen in de regio?

“De Corso is kleinschaliger en persoonlijker dan de bioscopen in de regio. Wij hebben echt contact met onze bezoekers en brengen ze bijvoorbeeld zelfs naar huis als ze geen vervoer hebben”.

Wil je zelf nog iets kwijt over de bioscoop?

“De kracht van de Corso is het personeel, wat er altijd weer voor zorgt dat de mensen een fijne filmervaring hebben”.

Ten opzichte van bioscopen in Alkmaar en Beverwijk blijkt het filmaanbod van de Corso vele male minder onderscheidend dan in 1937. Cineworld Beverwijk biedt namelijk tegenwoordig eenzelfde selectie arthouse films, live opera's en première avonden aan.¹⁴⁴ Hetzelfde geldt voor VUE Alkmaar (live-voorstellingen van *The Royal Opera House* en arthouse films onder de noemer 'VUE plus¹⁴⁵'). Het enige waarin de Corso ogenschijnlijk afwijkt is het gemis aan '16+ films'. Hierover zegt een medewerker:

“Die doen het bij ons gewoonweg niet zo goed en je mist dan toch een deeltje animo vanuit het publiek. Daarnaast maak je je potentiële publiek ook veel kleiner. Nee, die draaien we alleen bij uitzondering”.

- Medewerker Corso Bioscoop

Er moet afgezien van de programmering een andere factor in het spel zijn die het Castricumse publiek aan de Corso weet te binden. Zoals al kort aangekaart door Sinnema valt dit waarschijnlijk te vinden in het persoonlijke en kleinschalige karakter van de bioscoop. Om dit verder te onderzoeken en te bewijzen (of ontkrachten) is er voor een etnografische benadering gekozen waarbij 115 bioscoopbezoekers een

---

¹⁴⁴ Voor het huidige filmaanbod in Cineworld Beverwijk zie: <https://www.cineworld.nl/films/overzicht>.

¹⁴⁵ Voor het arthouse aanbod in VUE, zie: <https://www.vuecinemas.nl/specials/special/vue-plus>.

aantal vragen over de bioscoop in Castricum hebben beantwoord. Eerst volgt een korte introductie over de sluitingskwestie van de Corso, waarna deze benadering ingezet zal worden.

h. “Met een sociaal tintje”

In 2017 werd bekend gemaakt dat de Corso op de huidige locatie gaat sluiten. Volgens exploitant Erik Weel is dit omdat:

“ het pand versleten is, en dat de investeringen benodigd om alles weer op het gewenste niveau te krijgen met de omvang van de huidige Corso niet zijn terug te verdienen. [De; red.] oplossing is betaalbare nieuwbouw, waarmee de komende 30 jaar weer bioscoop in Castricum geborgd is. Dit dient naast een ondernemersbelang ook een sociaal belang: De inwoners van Castricum hechten aan een laagdrempelige voorziening die 365 dagen per jaar toegankelijk is.”¹⁴⁶

Hoewel de exploitant zeker de commercialiteit van de bioscoop niet vergeet, erkent hij ook expliciet het sociale belang van het gebouw: iets wat de lokale overheid tot op heden nog niet heeft beaamd. De wens van Weel is dat de gemeente hem planologisch actief steunt in de relocatie van de bioscoop. Ergo, hij vraagt om actieve grondpolitiek.¹⁴⁷ De wens wordt echter niet beantwoord en volgens wethouders Marcel Steeman (D66) en Kees Rood (VVD) blijft dit zo. Actieve steun van de gemeente zou (volgens hen) namelijk vallen onder verboden staatssteun.¹⁴⁸ Dit houdt in dat de commerciële onderneming in kwestie economisch voordeel krijgt door middel van een steunmaatregel op overheidsniveau.¹⁴⁹ Frederike Linssen van de lokale partij *Castricum Kern Gezond* (CKenG) ziet echter wel een mogelijkheid voor de bioscoop: “als jij vindt dat iets van publiek belang is, mag je als gemeente zelf iets ontwikkelen”, aldus Linssen.¹⁵⁰ Hier ligt dan ook het probleem volgens Weel:

“ Als puntje bij paaltje komt, is het gemeentebestuur niet bereid de regie te nemen, met als hoofdreden dat de gemeente het filmtheater Corso niet ziet als maatschappelijke activiteit - overigens zonder exploitatiesubsidie - maar als commerciële, waar geen extra inspanningen voor gedaan hoeven te worden.”¹⁵¹

¹⁴⁶ Citaat uit email met Erik Weel (cinecas@kpnmail.nl), ontvangen op 24-12-2018.

¹⁴⁷ “Veel reacties op sluiting Corso aan Dorpsstaat,” *Nieuwsblad Castricum*, 3 maart 2018, beschikbaar via <https://nieuwsbladcastricum.nl/lokaal/veel-reacties-op-sluiting-corso-aan-dorpsstraat-377045>.

¹⁴⁸ Ibidem.

¹⁴⁹ “Hoe voorkom je als gemeente ongeoorloofde staatssteun aan derden?,” *Europa Decentraal*, december 2015, beschikbaar via <https://europadecentraal.nl/praktijkvraag/hoe-voorkom-je-als-gemeente-ongeoorloofde-staatssteun-aan-derden/>.

¹⁵⁰ “Veel reacties op sluiting Corso aan Dorpsstaat,” *Nieuwsblad Castricum*, 3 maart 2018.

¹⁵¹ “Corso-Bioscoop wordt Appartementencomplex,” *Nieuwsblad Castricum*, 17 januari 2018, beschikbaar via <https://nieuwsbladcastricum.nl/lokaal/corso-bioscoop-wordt-appartementencomplex-335304>.

Het Castricumse publiek zelf houdt zich ook niet stil over de kwestie. Er wordt op het moment van schrijven veel gesproken over de dreigende sluiting van de bioscoop. Dit is terug te zien in een lokaal krantendiscours rondom de bioscoop. De oprichting en acties van het burgerinitiatief ‘Corso Moet Blijven’ dragen bij aan deze zichtbaarheid.¹⁵² De actiegroep heeft 1100 steunbetuigingen gekregen en bij recente demonstraties waren 150 tot 200 dorpingen aanwezig: voor Castricumse begrippen een grote opkomst. Er werd ook een posteractie gestart waar mensen posters met daarop ‘Corso Moet Blijven’ voor de ramen kunnen plakken om zo fysiek te tonen dat het bioscoopvraagstuk leeft onder de inwoners.¹⁵³ Hier uit zich een zekere binding tussen de Corso en de inwoners van Castricum die ik verder onderzocht heb door middel van een enquête onder bioscoopbezoekers. Deze meer etnografische benadering is een doordachte keuze, want de enquête biedt persoonlijke inzichten die door middel van krantenartikelen niet onderzocht kunnen worden: iets wat in het voorafgaande gedeelte van het onderzoek is gebleken. Voor dit hoofdstuk is gekozen voor een etnografische aanpak, omdat bepaalde zaken (zoals sociabiliteit) alleen effectief onderzocht kunnen worden door met bioscoopgangers zelf te spreken.¹⁵⁴ Door deze inslag wijkt de benadering van dit hoofdstuk af van de voorgaande, omdat krantenartikelen niet langer het primaire onderzoeksobject zijn.

Op de online-enquête hebben 115 mensen geantwoord, van wie de aard van affiliatie met de bioscoop (positief/ negatief/ neutraal) verschilden. De respondenten kwamen voor 65,4% uit Castricum en de demografie varieerde van 16 tot 80 jaar. In de survey werden dezelfde vragen gehanteerd die Kevin Corbett in het hoofdstuk “Bad Sounds and Sticky Floors” in *Hollywood in de Neighbourhood* stelde toen hij onderzoek deed naar de symbolische waarde van dorpsbioscopen.¹⁵⁵ De antwoorden op deze vragen geven weer hoe de respondenten het publieke persona van de bioscoop waarderen. De antwoorden variëren van persoonlijke ervaringen, tot opmerkingen over het filmaanbod, reacties op het interieur, enzovoort. De vragen zijn aangepast op Castricum en geven het woord aan de bioscoopgangers zelf. Voornamelijk de vraag “*is de Corso Bioscoop een belangrijk deel van het dorp? Zo ja, waarom?*” biedt een waardevolle kijk op de lokale perceptie van het publieke persona anno 2018. Antwoorden op deze vraag kunnen grofweg in tien categorieën worden ingedeeld (waarbinnen enige overlap mogelijk is). Binnen het gros van de categorieën blijken sociabiliteit en maatschappelijk belang een rol te spelen:

---

¹⁵² *Castricum105*, “Actiegroep ‘Corso moet blijven,’” 23 augustus 2018, beschikbaar via <https://castricum105.nl/2018/08/23/actiegroep-corso-moet-blijven/>.

¹⁵³ *NH Nieuws*, “Filmliefhebbers strijden voor behoud van bioscoop in Castricum,” 4 september 2018, beschikbaar via <https://www.nhnieuws.nl/nieuws/230740/actie-voor-filmtheater-castricum>.

¹⁵⁴ Kevin Corbett, “Bad Sounds and Sticky Floors: an Ethnographic Look at the Symbolic Value of Historic Small-town Movie Theaters,” in *Hollywood in the Neighbourhood: Historical Case Studies of Local Moviegoing*, red. Kathryn H. Fuller-Seeley (Oakland: University of California Press, 2008), pagina 233.

¹⁵⁵ Kevin Corbett, “Bad Sounds and Sticky Floors” *Hollywood in the Neighbourhood*, endnotes.

Nee/ niet echt	14
Neutraal	3
Ja (geen verdere uitleg)	13
Het biedt extra uitgaansgelegenheid	9
Het hoort bij Castricum	14
Het is een ontmoetingsplek/ goed voor sociale contacten (bioscoop als forum)	33
Draagt bij aan het culturele aanbod in het dorp (films)	14
Goed voor het toerisme/ trekpleister	8
Algemene belang dorpshart (economisch)	6
Makkelijk bereikbaar/ centrale ligging/ gemak	26

Figuur 6, resultaten op de vraag: “is de Corso Bioscoop een belangrijk deel van het dorp? Zo ja, waarom?”

Uit bovenstaande figuur valt op te maken dat er vanuit de Castricumse bioscoopgangsters het belang van de bioscoop erkennen. Bovenal wordt duidelijk dat dit belang volgens de respondenten niet enkel berust op de bioscoop als ‘plek om film te kijken’. De bioscoop wordt door het gros van de respondenten ‘verruimtelijk’ [sic.]. In het verlengde van de ruimte-theorie van Doreen Massey betekent dit dat de bioscoop niet enkel gezien kan worden als een statisch gebouw, maar als een plek met bezieling, waar mensen herinneringen aan hebben en waar sociale processen en interrelaties deel uit maken van de ruimte.¹⁵⁶ Deze alternatieve zienswijze van ‘ruimte’, maar ook de noties van sociale ervaringen en culturele praktijken, helpen volgens Elisa Ravazzoli het bioscoopbezoek te interpreteren aan de hand van de lokale eigenheid van bepaalde plekken en vanuit de unieke menselijke ervaringen en herinneringen die het bioscoopbezoek te weeg brengen.¹⁵⁷ Verschillende respondenten laten deze vertaalslag zien in hun reactie:

“Ik kan mij nog heel goed herinneren dat ik met mijn broertje en moeder naar "The Last Airbender" ging. Mijn moeder ging nooit naar de bioscoop dus dit was heel speciaal. We hebben een hele leuke avond gehad, het was een hele "verbindende" ervaring. Ik schat dat het zo'n 8 jaar geleden moet zijn geweest. Dit is slechts een van de vele fijne herinneringen aan de bioscoop”.

¹⁵⁶ Robert C. Allen, “The Place of Space in Film Historiography,” in *Tijdschrift voor Mediageschiedenis* 9.2, 2006, pagina 15-16.

¹⁵⁷ Elisa Ravazzoli, “Cinemagoing as Spatially Contextualised Cultural and Social Practice,” in *Aplhville Journal of Film and Screen Media* issue 11, zomer 2016, pagina 3.

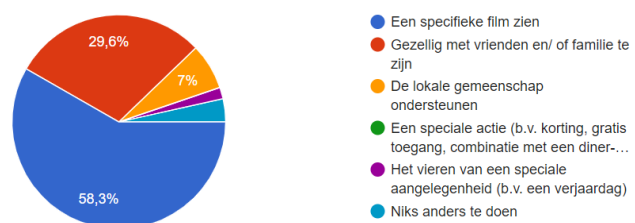
– Vrouw (21), Castricum

“Het is voor mij ook nostalgie en ik vind het een mooie bioscoop”.

- Vrouw (67), Castricum

De bevinding dat sociabiliteit en herinnering intrinsiek verbonden zijn aan de Castricumse bioscoop staat duidelijk in verhouding tot de respons op de vraag ‘welke factoren zijn belangrijk wanneer men naar de bioscoop gaat?’, die Karina Aveyard in “Rural Cinema as a Social Event” (*Lure of the Big Screen*) stelt. Het theoretische raamwerk wat zij heeft ontwikkeld om dit te beantwoorden focust zich sterk op twee thema’s: 1) sociabiliteit en 2) identiteit en geborgenheid. Onder sociabiliteit verstaat Aveyard de mogelijkheid tot sociale interactie. Zij heeft ondervonden dat, wat betreft de dorpsbioscoop, haar respondenten aangaven dat de kwaliteit (en kwantiteit) van de interactie belangrijk was, dat de bioscoop een forum voor gesprek bood en dat er belang werd gehecht aan de communicatie met medewerkers en andere bioscoopgangers.¹⁵⁸ Identiteit en geborgenheid beschrijft ze als volgt: “als mensen de lokale toegang tot de bioscoop als belangrijk ervaren, dan is er een grotere kans dat ze deze actief zullen steunen om diens overleving te verzekeren en hier een zekere voldoening uit te halen”.¹⁵⁹ Dit hebben we al zien gebeuren met de groep ‘Corso Moet Blijven’. Hieruit komt dus sterk naar voren dat de bioscoop een beduidende sociale meerwaarde heeft voor de bezoekers en men dus zou kunnen pleiten dat de bioscoop weldegelijk een maatschappelijke onderneming is. Iet wat tot op heden door de lokale overheid wordt genegeerd. Dit komt nogmaals naar voren wanneer bijna 30% van de respondenten aangeeft dat sociabiliteit voor hen de belangrijkste factor is in het naar de bioscoop gaan in Castricum. Dit vertaalt zich vaak naar het tegenkomen van bekenden, het napraten over film, of het in contact staan met de medewerkers in de bioscoop. Net zoals in Aveyards onderzoek blijft het zien van een specifieke film echter de hoofdfactor (58,3%) om naar de bioscoop te gaan.

Een specifieke film zien	58,3 %
Gezellig met vrienden en/ of familie te zijn	29,6 %
De lokale gemeenschap ondersteunen	7 %
Niks anders te doen	3,5 %
Vieren van een speciale aangelegenheid	1,7 %
Speciale actie	0 %

Figuur 7, resultaten belangrijkste factor in het bioscoopbezoek

¹⁵⁸ Karina Aveyard, “Rural Cinema as a Social Event,” *the Lure of the Big Screen*, pagina 137-8.

¹⁵⁹ Aveyard, “Rural Cinema,” pagina 141.

Waarin verreweg de meeste mensen kritiek uiten naar de Corso is dat het aanbod van de bioscoop toch niet kan tippen aan het stedelijke aanbod en de bijkomende kwaliteit. Dit komt mede door de kleine omvang van de bioscoop. Doordat er maar twee zalen zijn (in tegenstelling tot de multiplexen in Beverwijk en Alkmaar met veel meer zalen – figuur 8), blijft het aanbod gering. Van de 115 respondenten gaven 42 personen aan dat dit voor hen een probleem was en dat ze vaker naar een andere bioscoop gaan omdat het aanbod daar groter/ van betere kwaliteit is.

Corso Bioscoop, Castricum.	VUE, Alkmaar. ¹⁶⁰	Cineworld, Beverwijk. ¹⁶¹
2 zalen	7 zalen	6 zalen
224 stoelen	1490 stoelen	1056 stoelen

Figuur 8, zalen en stoelen in Castricum, Alkmaar en Beverwijk

Andere wederkerende redenen om naar een andere bioscoop te gaan waren: meer het gevoel hebben van een avondje uit, beter geluid/ scherm/ effecten, de optie tot het vieren van kinderfeestjes, de mogelijkheid tot een etentje en gunstigere tijdstippen.

Hoewel het aanbod in Castricum door veel bioscoopgangers gemeten wordt tegenover het aanbod in de stad, blijkt de stad nog op een andere wijze een maatstaf. Juist de kleinschaligheid en de knusse sfeer van de Corso wordt door 35,9% van de respondenten aangehaald als zijnde het grootste pluspunt aan de Corso. Zo antwoordt een respondent (op de vraag: *wat vindt u leuk en minder leuk aan deze bioscoop?*):

“De bioscoop is kleinschalig en daardoor knusser dan filmfabrieken als bijvoorbeeld de Pathé”.

– Man (21), Castricum

En:

“Ik vind het heerlijk in eigen dorp, je komt vaak bekenden tegen. Het is niet te groot, dus doet heel persoonlijk aan. Vriendelijke medewerkers dragen bij aan de gemoedelijke sfeer. De

¹⁶⁰ Email Lysanne Feld, l.feld@vuecinemas.nl, ontvangen op 13 januari 2019.

¹⁶¹ Cineworld Beverwijk > info > “de zalen”, via <https://www.cineworld.nl/info/de-zalen>.

stoelen zitten heerlijk en er is veel beenruimte. Echt een heerlijk avondje uit, met een sociaal tintje”.

- Vrouw (62), Castricum

“Ik vind het leuk dat de bioscoop klein en daarom knus is. Minder leuk is dat het daarom wellicht een wat kleiner assortiment heeft qua films”.

- Vrouw (22), Castricum

Waarin de bioscoop het meeste afwijkt van andere bioscopen, is het ontbreken van het grootschalige multiplex karakter. Alsmede worden de knusse sfeer, de immer aanwezige mogelijkheid tot het tegenkomen van bekenden, de centrale ligging en het vriendelijke personeel vaak genoemd als de grootste pluspunten van deze dorpsbioscoop. Al deze factoren worden door Remko Mewe, hoofdredacteur van *FilmTotaal*, in een ingezonden brief poëtisch verwoord.¹⁶²

v - Conclusie.

Wanneer we de publieke persona van de Corso in 1937 vergelijken met het heden, kunnen we spreken van een aantal opmerkende verschillen. Deze verschillen zijn allereerst diachronisch bestudeerd aan de hand van architectuur van het gebouw, de inrichting en het decor van het pand en de programmering en de promotiestrategieën van de bioscoop. Recapitulerend is voor het persona gekeken naar de identiteit en functie van de Corso binnen de lokale gemeenschap, zoals Gregory Waller hetzelfde deed voor rurale Amerikaanse bioscopen en publieken in de jaren 1930.¹⁶³ Het zwaartepunt van het onderzoek betreffende de Corso lag op de exploitatieformule (mede bestudeerd aan de hand van de programmering) en de sociale rollen van de bioscoop door de jaren heen, maar ook de overige aspecten zijn behandeld. Uit deze vergelijking is naar voren gekomen dat de bioscoop sinds de opening in 1937 een flinke metamorfose heeft ondergaan: zowel van binnen als van buiten. Zo is de gevel van het pand aanzienlijk veranderd, evenals het interieur en decor. Van 340 stoelen en een zaal in 1937 naar 224 stoelen (heden) en twee zalen: de bioscoop is door de jaren heen met de tijd meegegaan en gemoderniseerd. Zo zijn de digitale Christie projectoren en de 3d-projectie van nu

---

¹⁶² *Nieuwsblad Castricum.nl*, “Ode aan de Dorpsbioscoop,” 25 april 2018, beschikbaar via <https://nieuwsbladcastricum.nl/lokaal/ode-aan-de-dorpsbioscoop-432942>.

¹⁶³ Gregory Waller, “Small-town Picture Shows in the 1930’s,” *American Movie Audiences*, pagina 165.

(sinds 2013 DepthQ® Precision 3D Technology¹⁶⁴) heel wat anders dan de analoge Zeiss-Ikon, celluloid projectie in 1937. Hierdoor kan de bioscoop heden ten dage een groter filmaanbod bieden.

Naast dit verschil zijn er ook continuïteiten te zien in de persona van de Corso. Kijkend naar de programmering ten opzichte van andere bioscopen in de buurt, draait de Corso-bioscoop vandaag de dag nog altijd een ander soort programma. De programmering van de bioscoop onderscheidde zich in 1937 voornamelijk door een voorkeur voor Europese, familievriendelijke films tegenover de grote hoeveelheid Amerikaanse ‘18+ films’ in bioscopen in de regio. De Corso-bioscoop heeft ten opzichte van 1937 nog steeds een familievriendelijk imago en de exploitatie richt zich hier met nadruk op. In 2018 bestaat het filmaanbod voor het grootste deel uit Nederlands gesproken kinderfilms en een afwisseling van (buitenlandse) arthouse- en mainstreamfilms, maar bijna nooit 16+. Hierin wijkt de huidige identiteit van de Corso af van bioscopen in de regio (multiplexen VUE Alkmaar en Cineworld Beverwijk), want deze draaien voornamelijk de mainstreamfilms (waarvan meerdere 16+), hoewel ook zij tegenwoordig steeds vaker kiezen voor opname van arthouse binnen hun filmaanbod.

De unieke identiteit van de Corso valt vandaag de dag minder goed te herleiden uit het filmaanbod, want vergeleken met bioscopen in de buurt wijkt dit aanbod niet noemenswaardig af, terwijl dit wel duidelijk het geval was in 1937. Daarbij mist de bioscoop iets van haar lokale specificiteit, want de vertoning van lokale films (zoals *CASTRICUM IN BEELD EN TOON* in 1937) droeg destijds bij aan de afwijkende identiteit van de Corso. Deze lokale films worden vandaag de dag niet meer gedraaid in de bioscoop. Hierdoor heeft de Corso iets van haar lokale specificiteit verloren, maar herwint deze door juist ten opzichte van andere bioscopen in de buurt een heel ander karakter te hebben. Juist de kleinschaligheid, de knusheid en de intieme sfeer van de bioscoop worden sterk gewaardeerd ten opzichte van de grootschaligheid van de nabij gelegen ‘filmfabrieken’. Dit werd duidelijk uit de antwoorden gegeven op een online-enquête over de Corso Bioscoop. Binnen deze enquête werden de knusse sfeer, de mogelijkheid tot het tegenkomen van bekenden, de centrale ligging en het vriendelijke personeel vaak genoemd als de grootste pluspunten van de Corso bioscoop. Sociabiliteit, wat Karina Aveyard verstaat als de mogelijkheid tot sociale interactie, treed hierdoor naar de voorgrond van het publieke persona van de bioscoop.¹⁶⁵ Identiteit en geborgenheid volgen hierin, want de oprichting van de actiegroep ‘Corso Moet Blijven’ toont aan dat “als mensen de lokale toegang tot de bioscoop als belangrijk ervaren, er een grotere kans is dat ze deze actief zullen steunen om diens overleving te verzekeren”.¹⁶⁶

Door het onderzoek is duidelijk gebleken dat de bioscoop meer is dan alleen een plek om film te kijken. Door verschillende theorieën, zoals de ruimte theorie van Doreen Massey, te verwerken is het duidelijk geworden dat de bioscoop onlosmakelijk verbonden is aan de herinneringen die mensen

---

¹⁶⁴ www.corsobioscoop.nl > informatie > Digital 3D

¹⁶⁵ Karina Aveyard, “Rural Cinema as a Social Event,” *the Lure of the Big Screen*, pagina 137-8.

¹⁶⁶ Aveyard, “Rural Cinema,” pagina 141.

aan de bioscoop hebben en de verschillende relaties die de bioscoop tot stand brengt en in stand houdt.¹⁶⁷ Zowel Elisa Ravazzoli als John Caughie verklaren in dit verband dat de lokale eigenheid van bepaalde plekken (*the particularity of place*) in de bestudering hiervan in acht moeten worden genomen.¹⁶⁸ In Castricum betekent dit voornamelijk dat de bioscoop bijdraagt aan een mate van sociabiliteit waarin zij sociale contacten bevordert en in stand houdt, de leefbaarheid van de dorpskern bevordert en op andere ondernemingen in de buurt een stimulerend effect heeft. De bioscoop brengt in 2018/19 nog altijd een mate van sociabiliteit teweeg en nog altijd is deze lokaal-specifiek. Het tegenkomen van- en praten met Castricumers, onder andere omstandigheden dan in 1937 (niet langer elkaar bekijken op het witte doek) blijft iets wat in Castricum een vanzelfsprekendheid is en de lokale bioscoopcultuur vormgeeft.

Woordenaantal: 9489 exclusief titels, citaten, figuren en onderschriften.

---

¹⁶⁷ Robert C. Allen, "The Place of Space in Film Historiography," *Tijdschrift voor Mediageschiedenis* 9.2, 2006, pagina 15-16 en Elisa Ravazzoli, "Cinemagoing as Spatially Contextualised Cultural and Social Practice," *Alphaville Journal of Film and Screen Media* issue 11, zomer 2016, pagina 3.

¹⁶⁸ Ravazzoli, "Cinemagoing as Spatially Contextualised Cultural and Social Practice," *Alphaville*, pagina 3 en John Caughie, "Small Town Cinema in Scotland," *Cinema Beyond the City*, pagina 35.

Bibliografie.

- Allen, Robert C. "The Place of Space in Film Historiography." *Tijdschrift voor Mediageschiedenis* 9.2, 2006.
- Aveyard, Karina. *The Lure of the Big Screen: Cinema in Rural Australia and the United Kingdom*. Bristol: Intellect Ltd., 2015.
- Biltereyst, Daniel, Richard Maltby en Philippe Meers. *Cinema, Audiences and Modernity: New Perspectives on European Cinema History*. Londen: Routledge, 2013.
- Boersma, Marcel. "Nooit meer bladeren? Digitale krantenarchieven als bron." *Tijdschrift voor Mediageschiedenis* 14 [2] 2012.
- Centraal Bureau voor de Statistiek. "Bevolking en bevolkingsdichtheid der gemeenten van Nederland op 1 januari 1935." 's Gravenhage: N.V. Drukkerij Albani, 1935.
- Dibbets, Karel, en Frank van der Maden (red.). *Geschiedenis van Film en Bioscoop in Nederland tot 1940*. Weesp: Het Wereldvenster, 1986.
- Dibbets, Karel. "Bioscoopketens in Nederland. Economische concentratie en geografische spreiding van een bedrijfstak, 1928-1977." *Doctoraalscriptie*: Universiteit van Amsterdam, 1980.
- Dibbets, Karel. "Het taboe van de Nederlandse Filmcultuur." *Tijdschrift Mediageschiedenis* 9.2 (2006). Beschikbaar via <http://www.tmgonline.nl/index.php/tmg/article/view/346/511>.
- Fuller-Seeley, Kathryn H.. *Hollywood in the Neighbourhood: Historical Case Studies of Local Moviegoing*. Oakland: University of California Press, 2008.
- Heijs, Jan. *Filmliga 1927-1931*. Socialistiese Uitgeverij Nijmegen, Nijmegen. 1982. Beschikbaar via https://dbnl.nl/tekst/fil001film01_01/fil001film01_01.pdf.
- Historisch Genootschap Midden Kennemerland. "Stadsontwikkeling van Beverwijk." *Ledenbulletin* 22, pagina 3. Beschikbaar via <http://www.hgmk.nl/wp-content/uploads/2015/06/LB22-Aan-blijdschap-geen-gebrek.pdf>.
- Luykx, Paul, en Pim Slot (red.). *Een stille revolutie? Cultuur en mentaliteit in de lange jaren vijftig*. Hilversum: Verloren, 1997.
- Maltby, Richard. "How Can Cinema History Matter More?" *Screening the Past*, 2007.
- Maltby, Richard. "New Cinema Histories," *Explorations in New Cinema History: Approaches and Case Studies*. Geredigeerd door Richard Maltby, Daniel Biltereys en Philippe Meers. Chichester: Wiley-Blackwell, 2011.
- Maltby, Richard. *American movie audiences : from the turn of the century to the early sound era*. Geredigeerd door Melvyn Stokes. Londen, BFI, 1999.
- Ravazzoli, Elisa. "Cinemasgoing as Spatially Contextualised Cultural and Social Practice." *Aplhville Journal of Film and Screen Media* issue 11, zomer 2016.
- Schoots, Hans. *Van Fanfare tot Spetters: Een cultuurgeschiedenis van de jaren zestig en zeventig*, Amsterdam: EYE, 2004.
- Thissen, Judith, André Van der Velden en Thunnis van Oort. "Over de Eigenheid van de Nederlandse Filmcultuur". *Leidschrift. Verleden in beeld. Geschiedenis en mythe in film* 23.4, 2009.
- Thissen, Judith, en Clemens Zimmermans. *Cinema Beyond the City: Small-Town & Rural Film Culture in Europe*. Londen: BFI Publishing, 2017.
- Toulmin, Vanessa, en Martin Loiperdinger. "Is It You? Recognition, Representation and Response in Relation to Local Film." *Film History: An International Journal*, volume 17.1, 2005.

Van den Berg, W. “Sociabiliteit, genootschappelijkheid en de orale cultus.” *Historische Letterkunde. Facetten van vak beoefening*. Red. Marijke Spies. Groningen: Wolters-Noordhoff, 1984.

Verhoef, Jesper. “Opzien tegen modernisering. Denkbeelden over Amerika en Nederlandse identiteit in het publieke debat over media, 1919-1989.” Proefschrift. Universiteit Utrecht: Utrecht, 2017.

Werkgroep Oud-Castricum. *Jaarboek 35*, 2012. Beschikbaar via <https://www.oudcastricum.com/jaarboeken/corsotheater-jaarboek-35-2012-pg-4-15/>.

Westra, Frans. *100 jaar branchevereniging van bioscopen in Nederland. Van Nederlandse Bioscoopbond naar Nederlandse Vereniging van Bioscopen en Filmtheaters*. Amsterdam: NVBF, 2018.

1. Transcript Interview Piet Wefers-Bettink “Super 8, NH Nieuws”

Voice-over: Deze keer vinden we de amateurfilms in de eerste en enige bioscoop van Castricum: het Corso-Theater. Roland Bettink begon deze bioscoop in 1937. Als enthousiaste amateurfilmer maakte hij zelf de filmpjes voor de voorprogramma's. Deze “Ditjes en Datjes” geven een uniek tijdsbeeld van Castricum in de jaren veertig.

Piet: Wat ik dus vroeger van mijn vader kan herinneren is dus dat 'ie zelden naar de film keek. Hij zag een half uur en dan had 'ie er eigenlijk alweer genoeg van. Ja; dus het was niet een man die naar het verhaal van de film keek, maar meer naar 'hoe deden ze het, hoe maakten ze hem', dat soort werk.

Voice-over: Zoon Piet nam het Corso-theater alweer 40 jaar geleden over van zijn vader. Naast de amateurfilms heeft hij ook nog de aller eerste film die in 1937 in de bioscoop werd gedraaid.

Interviewer: Draait u nog wel eens van dit soort films?

Piet: Nee, levensgevaarlijk.

Voice-over: Op de film is de opening van de Dorpsstraat in Castricum te zien en ook de bouw van de Cinema Corso zelf.

(beelden CASTRICUM IN BEELD EN TOON)

Voice-over: Eigenlijk ging Roland Bettink met zijn amateurfilms precies hetzelfde doen als polygoon, maar dan over 'zijn' Castricum. Zo kon de bevolking in hun eigen bioscoop, naast de grote Hollywoodsterren, regelmatig zichzelf bewonderen.

(Beelden van een jonge Piet)

Piet: Ja, dat ben ik zelf, maar ik weet er niks van. Ik zie me eigen nu lopen, ik weet niet dat ik dat ben en welke jongen die mij meeneemt kan ik ook niet herinneren. Ik zou het me God niet weten. En dan gaan we naar de kermis. De kermis was natuurlijk wat nu de Overtoom is. Waar nu allemaal huizen staan en toestanden. Dat was vroeger eigenlijk..., daar stond ook de muzikent. Een soort “Brink” idee. En dat is later in de jaren 50 volgebouwd.

Het is er natuurlijk oorlogstijd want ik denk dat ik een jaar of twee, drie ben –

Interviewer: Dan is dit '41, '42?

Piet: '42 denk ik, ja.

Interviewer: Dus dat kon gewoon, kermis in de oorlog?

Piet: Kermis in de oorlog, ja. Ik denk dat het eigenlijk, ja later pas, in '44, dat het hier beroerder werd. Dat was natuurlijk, zeg niet een vrij vrolijke tijd, maar als je dit zo ziet dan zeg je Kermis ging gewoon door, mensen kijken gewoon. Het is niet indirect dat je zegt van god, dit had ook bij wijze van spreken ook na de oorlog kunnen zijn.

(Beelden van kermis)

Interviewer: Was het niet lastig om in die oorlogstijd te filmen, want dat deed hij dus ook.

Piet: Ja, dat is net als je filmpjes ook ziet. Dan zie je geen bezetters, dan zie je geen Duitsers. Nee, hij had er altijd langsheen gefilmd op de een of andere manier. En ik denk ook zodra dat in beeld kwam dat 'ie meteen stopte. Ik weet het niet eigenlijk, nee.

Interviewer: Waarschijnlijk mocht het ook niet.

Piet: Best kans gehad, ja. Want mij heeft het altijd verwonderd dat hij nog zo lang door hebt kunnen filmen.

Voice-over: Bettink ging het drama in de oorlog niet uit de weg. Zo filmde hij dorpsgenoten die hun huis uit moesten voor Duitse militairen, of hun huis zelfs moesten afbreken omdat het in de weg zou staan bij een mogelijk invasie.

(Beelden Castricum in de oorlog)

Piet: “Ze werden natuurlijk, zoals die huizen hier op de Mient zeg maar en op de Puikman en later ook op de Breedeweg en Doodweg – ik weet niet hoe dat allemaal heet – die boerderijen. Dat was natuurlijk gewoon schuttersveld. Die moesten weg voor eventuele invasies.

Voice-over: Van alle films die Roland-Bettink gemaakt heeft, is nog maar een fractie over. In de loop der jaren zijn de meeste filmrollen op mysterieuze wijze kwijtgeraakt.

Piet: Ja, alles verloren. Weg. Ja, ik weet het niet. Zelfs wij hebben al veel moeite moeten doen om alles bij elkaar te krijgen.

Interviewer: Want hoeveel heeft hij er uiteindelijk gemaakt?

Piet: Oh god, in de 300.

Interviewer: Ongeveer 300 van die filmpjes heeft hij gemaakt? En waar zijn die gebleven?

Piet: Joost mag het weten. Onvoorstelbaar.

Interviewer: Doodzonde

Piet: Ja, is het ook.

Voice-over: Gelukkig is de film van het eerste lustrum in 1942 nog wel bewaard gebleven. Hier is ook Roland Bettink zelf goed te zien, met strik. Of het 70-jarig jubileum over twee jaar gehaald wordt, is onzeker. Want het is nog maar de vraag hoelang zoon Piet nog door wil gaan.

(Beelden van het eerste lustrum)

Piet: Niet zo lang meer. Echt niet zo lang meer. Nou, ja, dat weet je toch niet, maar eigenlijk het idee van niet zo gek lang meer.

Interviewer: Maar u bent op zoek naar een nieuwe uitbater?

Piet: Ja, het staat dus zeg maar te koop.

Interviewer: Bij dezen.

Toestemming voor het opstellen van dit transcript is verleent door redactiemedewerkers
Sebastiaan Krijtenberg en Alma Oldert van Noord-Holland Nieuws (productie@nhmedia.nl)

CORSO, Castricum 1937

<i>Hoofd- en bijfilms</i>	<i>(jaar van uitgave)</i>	<i>Productie</i>	<i>(land)</i>	<i>Keuring</i>	<i>Draaitijd</i>
'T JOCHIE ¹⁶⁹	(1936)	NOVA-film	(FR)	AL	17-9 tot en met 24-9
CASTRICUM IN BEELD EN TOON	(1937)	Polygoon Haarlem	(NL)	AL	
CIRCUS SARAN ¹⁷⁰	(1935)	Projektograph Film	(OO)	AL	25-9 tot en met 29-9
NITCHEVO; DOODSTRIJD IN EEN ONDERZEEËR	(1936)	Megá	(FR)	18	
ALS DE MATROZEN KOMEN ¹⁷¹	(1936)	R.K.O Radio Pictures	(US)	AL	01-10 tot en met 07-10
BABY	(1933)	Vandor Film	(FR)	AL	
ORANJE HEIN	(1925)	Monopole Film	(NL)	14	09-10 tot en met 14-10
OP HOOP VAN ZEGEN	(1934)	M.H.D. Film	(NL)	14	15-10 Tot en met 21-10
VICTOR EN VICTORIA ¹⁷²	(1933)	UFA	(DU)	AL	
DE MIJNEN VAN KONING SALAMO ¹⁷³	(1937)	Gaumont BPC	(UK)	14	22-10 tot en met 28-10
DE TANTE VAN CHARLEY	(1934)	UFA/ Minerva	(DU)	AL	
DE SPRONG IN HET GELUK ¹⁷⁴	(1934)	Wiener Film KG	(OO)	AL	29-10 tot en met 04-11*
DE WITTE MAJESTEIT ¹⁷⁵	(1933)	Bavaria Film	(DU)	14	
Onbekend					
CIRCUS BUFFALO BILL ¹⁷⁶	(1935)	R.K.O Radio Pictures	(US)	AL	12-11 tot en met 18-11
Met uitgebreid voorprogramma					
Onbekend					
Gratis voorstelling kinderen werklozen				0-14	12-12-1937
7 OORVIJGEN ¹⁷⁷	(1937)	UFA	(DU)	AL	10-12 tot en met 16-12
DE NIEUWE DIRECTEUR	(onbekend)	(onbekend)		AL	
Onbekend					
Onbekend					

¹⁶⁹ Alternatieve titel: *LE MIOCHE*

¹⁷⁰ *CIRCUSGASTEN/ WATT EN ½ WATT IN: KNOX EN ZIJN LUSTIGE VAGEBONDEN*

¹⁷¹ *FOLLOW THE FLEET/ LEVE DE JANTJES*

¹⁷² *VIKTOR UND VIKTORIA*

¹⁷³ *KING SOLOMON'S MINES*

¹⁷⁴ *SALTO IN DIE SELIGKEIT/ SENSATIE IN HET WARENHUIS*

¹⁷⁵ *DIE WEISSE MAJESTÄT*

¹⁷⁶ *ANNIE OAKLEY/ DE SCHERPSCHUTTERS VAN BUFFALO BILL*

¹⁷⁷ *SIEBEN OHRFEIGEN/ SEVEN SLAPS*

LUXOR, Beverwijk 1937

<i>Hoofd- en bijfilms</i>	(jaar van uitgave)	Productie	(land)	Keuring	Draaitijd
<i>DE MIJNEN VAN KONING SALAMO</i>	(1937)	Gaumont BPC	(UK)	14	17-09 tot en met 22-09*
<i>EEN DROOM VAN LIEFDE</i> ¹⁷⁸	(1935)	R.K.O Radio Pictures	(US)	AL	(* tot zover bekend)
<i>MARIA STUART</i>	(1936)	R.K.O Radio Pictures	(US)	14	24-09 tot en met 29-09
<i>GEVAARLIJKE DOCUMENTEN</i> ¹⁷⁹	(1936)	20th Century Fox	(US)	14	
<i>SWING HIGH, SWING LOW</i>	(1937)	Paramount	(US)	18	30-09 tot en met 06-10*
<i>DE VROUW UIT HET DUISTER</i> ¹⁸⁰	(1934)	Select Pictures Corp.	(US)	18	
<i>NANCY STEELE WORDT VERMIST</i>	(1937)	20th Century Fox	(US)	18	08-10 tot en met 13-10*
<i>RED WAGON</i>	(1933)	B.I.P.	(UK)	18	
<i>ZEVENDE HEMEL</i>	(1937)	20th Century Fox	(US)	18	15-10 tot en met 20-10*
<i>HAAR GROOTE ZONDE</i> ¹⁸¹	(1936)	Majestic Film GmbH	(DU)	18	
<i>CHING-CHING</i> ¹⁸²	(1936)	20th Century Fox	(US)	AL	22-10 tot en met 27-10
<i>BRUILOFT OP WAIKIKI</i> ¹⁸³	(1937)	Paramount	(US)	AL	
vredestentoonstelling					28-10
<i>DE ONDERGANG VAN WILLIAM BROWN</i> ¹⁸⁴	(1937)	Paramount	(US)	14	29-10 tot en met 03-11*
<i>HET GEHEIM VAN STAMBOUL</i>	(1936)	Gaumont BPC	(UK)	14	
<i>DE RAADSELACHTIGE MR. MOTO</i> ¹⁸⁵	(1937)	20th Century Fox	(US)	18	05-11 tot en met 08-11*
<i>DE HOND VAN VLAANDEREN</i> ¹⁸⁶	(1935)	R.K.O Radio Pictures	(US)	AL	
Propaganda-avond Tempeliers					11-11
<i>ANGEL</i>	(1937)	Paramount	(US)	18	12-11 tot en met 17-11
<i>ALARM IN PEKING</i>	(1937)	Minerva	(DU)	18	
Winterconcert mannenkoor Zanglust					18-11

¹⁷⁸ TRAUM OM SCHÖNBLUN

¹⁷⁹ THANK YOU, JEEVES

¹⁸⁰ WOMAN IN THE DARK

¹⁸¹ EIHE FRAU OHNE BEDEUTUNG

¹⁸² STOWAWAY

¹⁸³ WAIKIKI WEDDING

¹⁸⁴ SOULS AT SEA

¹⁸⁵ THINK FAST, MR. MOTO

¹⁸⁶ DOG OF FLANDERS

<i>DE MAN DIE EEN ANDER WAS</i> ¹⁸⁷	(1937)	20th Century Fox	(US)	18	19-11 tot en met 24-11
<i>HALS OVER KOP</i> ¹⁸⁸	(1937)	Gaumont BPC	(UK)	AL	
Vara-avond					25-11
<i>BULLDOG DRUMMOND ONSTNAPT</i>	(1937)	Paramount	(US)	18	26-11 tot en met 01-12*
<i>DE ROEM VAN 'T REGIMENT</i> ¹⁸⁹	(1937)	Sabac Film	(BE)	18	
<i>LLOYDS OF LONDON</i>	(1936)	20th Century Fox	(US)	14	03-12 tot en met 08-12
<i>PLEEGKINDEREN</i> ¹⁹⁰	(1936)	Paramount	(US)	14	
Propaganda avond Arbeiders hulp bij ongelukken					09-12
<i>DE LAATSTE TREIN UIT MADRID</i>	(1937)	Paramount	(US)	18	10-12 tot en met 15-12*
<i>'T BEGON IN PARIJS</i>	(1937)	Paramount	(US)	18	
<i>DE STAD DER VERLORENE</i> ¹⁹¹	(1935)	Super Serial Prod. Inc	(US)	18	17-12 tot en met 20-12
<i>IK ZAL JE TEMMEN</i> ¹⁹²	(1935)	R.K.O Radio Pictures	(US)	14	
<i>OP HOOP VAN ZEGEN</i>	(1934)	M.H.D. Film	(NL)	14	21-12 tot en met 23-12
<i>SLAVENSCHIP</i>	(1937)	20th Century Fox	(US)	18	24-12 tot en met 29-12*
<i>OM HET RECHT VAN HET KIND</i> ¹⁹³	(1934)	R.K.O. Radio Pictures	(US)	18	

¹⁸⁷ HET GEHEIME KENTEKEN/ HIS AFFAIR

¹⁸⁸ HEAD OVER HEELS IN LOVE

¹⁸⁹ LA GLOIRE DU RÉGIMENT

¹⁹⁰ THIMOTHY'S QUEST

¹⁹¹ THE LOST CITY

¹⁹² IN HOOGST EIGEN PERSOON/ JE ZULT ME TROUWEN/ IN PERSON

¹⁹³ VRIJDAGS KIND/ WEDNESDAY'S CHILD

HARMONIE, Alkmaar 1937

<i>Hoofd- en bijfilms</i>	(jaar van uitgave)	Productie	(land)	Keuring	Draaitijd
<i>MADAME BOVARY</i>	(1937)	Euphono	(DU)	18	17-09 tot en met 23-09
<i>ILLUSIE</i> ¹⁹⁴	(1937)	Warner Bros.	(US)	18	24-09 tot en met 30-09
<i>JULIKA</i> ¹⁹⁵	(1936)	Vienna Film	(Oo)	14	01-10 tot en met 04-10, 05-10 tot en met 06-10
<i>WAT DE DIEREN ONS TE VERTELLEN HEBBEN</i> ¹⁹⁶	(1935)	Onbekend	(NL)	AL	04-10
Danslessen					07-10
8 oktoberfeest Orkest 'The Hot Mixers'					08-10
<i>'T BEGON IN PARIJS</i>	(1937)	Paramount	(US)	18	09-10 tot en met 13-10
Toneelstuk "De Sprong in het Duister"					14-10
<i>DE ONDERGANG VAN WILLIAM BROWN</i> (1937)		Paramount	(US)	14	15-10 tot en met 20-10
Filmvoorstelling volksuniversiteit					21-10
<i>SHERLOCK HOLMES</i> ¹⁹⁷	(1937)	UFA	(DU)	14	22-10 tot en met 27-10
Optreden Fantasia					28-10
<i>VLOEIBAAR GOUD</i> ¹⁹⁸	(1937)	Paramount	(US)	14	29-10 tot en met 03-11
"Grote Liefde" toneelgroep Het Masker					03-11
Inschrijvingen dansinstituut Polak					04-11
<i>DE SPION</i> ¹⁹⁹	(1936)	UFA	(DU)	18	05-11 tot en met 10-11 (uitgezonderd 6-11)
Donatie concert "Excelsior"					06-11
Feest 25-jarig bestaan Turnkring Alkmaar					13-11

¹⁹⁴ *STOLEN HOLIDAY*

¹⁹⁵ *ERNTE*

¹⁹⁶ *WAT DE DIEREN ONS TE ZEGGEN HEBBEN*

¹⁹⁷ *DER MANN DER SHERLOCK HOLMES WAR*

¹⁹⁸ *HIGH, WIDE AND HANDSOME*

¹⁹⁹ *VERRÄTER*

<i>DE VROUW DIE MEN BEGEERT</i> ²⁰⁰	(1936)	Warner Bros.	(US)	18	14-11 tot en met 17-11
Feestvergadering 20 jaar Sovjet Unie					18-11
<i>ANGEL</i>	(1937)	Paramount	(US)	18	19-11 tot en met 24-11
Filmvoorstelling volksuniversiteit					25-11
<i>ZOO GOED ALS GETROUWD</i> ²⁰¹	(1937)	Universal Pictures	(US)	18	26-11 tot en met 01-12 (uitgezonderd 27-11)
<i>DIE KREUTZER-SONATE</i>	(1937)	UFA	(DU)	18	3-12 tot en met 8-12 (uitgezonderd 7-12)
<i>BETOOVERING OM LA BOHÈME</i> ²⁰²	(1937)	Integloria	(Oo)	14	11-12 tot en met 15-12
<i>HET GROENE LICHT</i> ²⁰³	(1935)	Mascot Pictures	(US)	18	17-12 tot en met 22-12 (uitgezonderd 18-12)
<i>AMATEUR JOCKEY</i> ²⁰⁴	(1935)	Bavaria Film	(DU)	AL	24-12 tot en met 30-12
<i>POPEYE THE SAILORMAN (KLEUR)</i>		Paramount	(US)	AL	

Filmtitels en leeftijdskeuringen gecontroleerd via CinemaContext.nl en Nationaal Archief (gahetna.nl >> Home >> Collectie >> Indexen >> Filmkeuringsrapporten), producenten gecontroleerd via link op cinemacontext naar IMDB.

²⁰⁰ *GIVE ME YOUR HEART*

²⁰¹ *AS GOOD AS MARRIED*

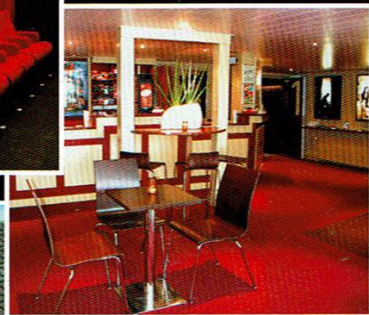
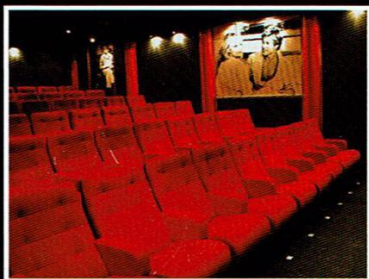
²⁰² *ZAUBER DER BOHÈME*

²⁰³ *BEHIND THE GREEN LIGHTS*

²⁰⁴ *DER AUSSENSEITER*

CORSO
BIOSCOOP
CASTRICUM

Corso Bioscoop Castricum

Beleef het ultieme gevoel van film kijken in de altijd gezellige bioscoop van Castricum: De Corso Bioscoop.

Omdat de Corso Bioscoop over twee zalen beschikt is er altijd een verscheidenheid aan films te zien. Natuurlijk heeft de Corso Bioscoop de belangrijkste films als premières op het grote doek. "Corso 1" beschikt over 162 stoelen en "Corso 2" over 62 stoelen.

Reserveren

De ene film wordt drukker bezocht dan de ander. Daarom is het verstandig om vooruit te reserveren via www.corsobioscoop.nl of via ons telefoonnummer 0251 - 65 22 91. De kaartjes dienen minimaal een kwartier voor het begin van de voorstelling opgehaald te worden.

Digital 3D films

Sinds 1 april 2009 beschikt Corso Bioscoop over een digitale projector. Naast superscherpe 2D films draaien wij ook 3D films. Deze kunnen met een speciale bril bekeken worden, alsof je zelf in de film zit. Voor de 3D voorstellingen gelden wel speciale huisregels.

Specials en Arthouse films

De Corso Bioscoop vertoont naast de "gewone" films ook diverse arthouse en speciale films. Deze worden met zorg uitgekozen uit het huidige aanbod.

Internet

Via het internet kunt u het aanbod van alle films bekijken die op dit moment bij ons vertoond worden. Tevens kunt u hier een uitgebreide beschrijving vinden van de betreffende films alsmede de prijzen en de tijd wanneer een film begint.

Bereikbaarheid/Ligging

Op internet kunt u zien hoe u de Corso Bioscoop het beste kunt bereiken. Er is een ruime gratis parkeergelegenheid rondom de Corso Bioscoop. U kunt voor of na uw bezoek aan de film kiezen uit diverse restaurants en cafe's op loopafstand van de Corso Bioscoop.

Dorpsstraat 70 • Castricum

Reserveren: Tel. 0251 - 65 22 91 of
www.corsobioscoop.nl

4. Appendix geraadpleegde krantenartikelen

Niet alle artikelen zijn daadwerkelijk ingezet als voetnoot, maar hebben alle gediend in het schetsen van context en begrip rondom de Corso.

Titel (korte beschrijving wanneer auteursrecht inzage bemoeilijkt)	Zoekterm	Datum uitgave	Krant	Pagina	Categorie	Databank
Bioscope Exploitatie Henri de Vries, Haarlem	"bios~" Castricum	16/11/1912	<i>Ons Blad: Katholiek Nieuwsblad voor Noord-Holland</i>	10	Advertentie	Regionaal Archief Alkmaar
Bioscooponderneming Castricum	Bioscoop Castricum	15/11/1919	<i>Ons Blad</i>	4	Advertentie	Regionaal Archief Alkmaar
Witte Bioscoop, Castricum	Bioscoop Castricum	24/12/1919	<i>Ons Blad</i>	4	Advertentie	Regionaal Archief Alkmaar
Witte Bioscoop, Castricum	"bioscoop Koopman" OR "bioscoop Castricum"	3/1/1920	<i>Ons Blad</i>	4	Advertentie	Regionaal Archief Alkmaar
En wat doen wij dezen zomer?	"Castricum"	24/5/1932	<i>Algemeen Handelsblad</i>	12	Advertentie	<i>Delpher</i>
Hoe burgemeester Sloet over zijn gemeente denkt	Bioscooptheater Castricum	20/3/1937	<i>IJmuider Courant</i>	5	Artikel	Noord-Hollands Archief (NHA)
De bouw van een bioscooptheater	Bioscoop Castricum	1/4/1937	<i>Haarlem's Dagblad</i>	13	Artikel/ foto	Noord-Hollands Archief
Nieuwe Zaken	"Wefers-Bettink"	16/4/1937	<i>Officieel Orgaan</i>	6	Artikel	Historie Film- en Bioscoopbranche
De bouw van de cinema corso gaat door	"corso-theater" OR "corso bioscoop"	12/6/1937	<i>IJmuider Courant</i>	3	Artikel	Noord-Hollands Archief
De bouw van de cinema corso	"corso-theater" OR "corso bioscoop"	14/6/1937	<i>IJmuider Courant</i>	5	Artikel	Noord-Hollands Archief
Films van de feestelijkheden	"corso-theater" OR "corso bioscoop"	29/7/1937	<i>IJmuider Courant</i>	6	Artikel	Noord-Hollands Archief
Castricum viert feest!	"corso-theater" OR "corso bioscoop"	3/8/1937	<i>IJmuider Courant</i>	6	Artikel	Noord-Hollands Archief
De bouw van de bioscoop	"corso-theater" OR "corso bioscoop"	7/8/1937	<i>IJmuider Courant</i>	8	Artikel	Noord-Hollands Archief
Een bioscooptheater te Castricum	"corso-theater" OR +bioscoop +corso	18/8/1937	<i>Alkmaarsche Courant</i>	2	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
De bouw van het Corso-Theater	"corso-theater" OR "corso bioscoop"	28/8/1937	<i>IJmuider Courant</i>	6	Artikel	Noord-Hollands Archief
Het openingsprogramma van het Corso-Theater	"corso-theater" OR "corso bioscoop"	9/9/1937	<i>IJmuider Courant</i>	6	Artikel	Noord-Hollands Archief
Opening van het Corso-Theater	"corso-theater" OR "corso bioscoop"	16/9/1937	<i>IJmuider Courant</i>	2	Artikel	Noord-Hollands Archief

Agenda voor Beverwijk/ de mijnen van koning Solomo	"LUXOR theater" OR "telefoon 3255"	16/9/1937	<i>IJmuider Courant</i>	2, 7	Programma, artikel	Noord-Hollands Archief
'T JOCHIE	"corso-theater" OR "telefoon 291"	16/9/1937	<i>IJmuider Courant</i>	3	Advertentie	Noord-Hollands Archief
Bioscoop Harmonie MADAME BOVARY	"Bioscoop Harmonie"	16/9/1937	<i>Alkmaarsche Courant</i>	8	Advertentie	Regionaal Archief Alkmaar
Agenda voor Beverwijk/ DE MIJNEN VAN KONING SOLOMO	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	16/9/1937	<i>IJmuider Courant</i>	2, 4, 7	Programma, advertentie, artikel	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	17/9/1937	<i>IJmuider Courant</i>	7	Programma	Noord-Hollands Archief
De opening van het Corso-Theater	"corso-theater" OR "telefoon 291"	18/9/1937	<i>IJmuider Courant</i>	3	Artikel	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	18/9/1937	<i>IJmuider Courant</i>	7	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Castricum	"corso-theater" OR "telefoon 291"	18/9/1937	<i>IJmuider Courant</i>	7	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Castricum	"corso-theater" OR "telefoon 291"	21/9/1937	<i>IJmuider Courant</i>	7	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	21/9/1937	<i>IJmuider Courant</i>	7	Programma	Noord-Hollands Archief
Het nieuwe programma voor het Corso-Theater	"corso-theater" OR "telefoon 291"	22/9/1937	<i>IJmuider Courant</i>	2	Programma	Noord-Hollands Archief
Het nieuwe programma voor het Corso-Theater	"corso-theater" OR "telefoon 291"	23/9/1937	<i>IJmuider Courant</i>	5, 6	Programma	Noord-Hollands Archief
MARIA STUART/ GEVAARLIJKE DOCUMENTEN, agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	23/9/1937	<i>IJmuider Courant</i>	4, 5, 6	Advertentie, artikel, programma	Noord-Hollands Archief
ILLUSIE	"Bioscoop Harmonie"	24/9/1937	<i>Alkmaarsche Courant</i>	3	Programma	Regionaal Archief Alkmaar
Agenda voor Castricum	"corso-theater" OR "telefoon 291"	25/9/1937	<i>IJmuider Courant</i>	2	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	25/9/1937	<i>IJmuider Courant</i>	2	Programma	Noord-Hollands Archief
De bouwers van het Corso-Theater	"corso-theater" OR "telefoon 291"	27/9/1937	<i>IJmuider Courant</i>	9	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Castricum	"corso-theater" OR "telefoon 291"	28/9/1937	<i>IJmuider Courant</i>	8	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	28/9/1937	<i>IJmuider Courant</i>	8	Programma	Noord-Hollands Archief
JULIKA in bioscoop Harmonie	"Bioscoop Harmonie"	30/9/1937	<i>Alkmaarsche Courant</i>	3,4, 7	Programma, advertentie, artikel	Regionaal Archief Alkmaar

SWING HIGH, SWING LOW/ De nieuwe bioscoopprogramma's	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	30/9/1937	<i>IJmuider Courant</i>	3, 5	Advertentie, artikel	Noord-Hollands Archief
ALS DE MATROZEN KOMEN/ BABY	"corso-theater" OR "telefoon 291"	1/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	3, 6, 9	Programma, advertentie	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	1/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	6	Programma	Noord-Hollands Archief
Bioscopen	"Bioscoop Harmonie"	1/10/1937	<i>Alkmaarsche Courant</i>	2	Programma	Regionaal Archief Alkmaar
Een vrolijke avond in Corso/ Het nieuwe programma van het Corso-Theater/ agenda voor Castricum	"corso-theater" OR "telefoon 291"	2/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	3, 5, 9	Artikel, advertentie/ artikel, programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	2/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	9	Programma	Noord-Hollands Archief
WAT DE DIEREN ONS TE VERTELLEN HEBBEN	"Bioscoop Harmonie"	4/10/1937	<i>Alkmaarsche Courant</i>	2	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	5/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	5	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Castricum	"corso-theater" OR "telefoon 291"	6/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	2	Programma	Noord-Hollands Archief
Het eerste winterconcert van Zanglust	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	6/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	1	Mededeling/ advertentie	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Castricum	"corso-theater" OR "telefoon 291"	7/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	6	Programma	Noord-Hollands Archief
De nieuwe bioscoopprogramma's/ NANCY STEELE WORDT VERMIST	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	7/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	2, 4	Artikel, advertentie	Noord-Hollands Archief
Bioscoop Harmonie 'T BEGON IN PARIJS	"Bioscoop Harmonie"	7/10/1937	<i>Alkmaarsche Courant</i>	4	Advertentie	Regionaal Archief Alkmaar
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	8/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	6	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Castricum	"corso-theater" OR "telefoon 291"	9/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	2, 6	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	9/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	2	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Castricum	"corso-theater" OR "telefoon 291"	12/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	2	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	12/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	2	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Castricum	"corso-theater" OR "telefoon 291"	13/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	2	Programma	Noord-Hollands Archief

Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	13/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	2	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Castricum	"corso-theater" OR "telefoon 291"	14/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	2, 4, 5	Programma	Noord-Hollands Archief
DE ONDERGANG VAN WILLIAM BROWN	"Bioscoop Harmonie"	14/10/1937	<i>Alkmaarsche Courant</i>	4	Advertentie	Regionaal Archief Alkmaar
Agenda voor Beverwijk/ ZEVENDE HEMEL/ De nieuwe bioscoopprogramma's	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	14/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	2, 4, 5	Programma, advertentie, artikel	Noord-Hollands Archief
OP HOOP VAN ZEGEN	"corso-theater" OR "telefoon 291"	15/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	3, 7	Advertentie, programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	15/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	7	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Castricum	"corso-theater" OR "telefoon 291"	16/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	2	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk/ propaganda-avond	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	16/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	2, 5	Programma, mededeling	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Castricum	"corso-theater" OR "telefoon 291"	20/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	4	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk/ arbeidershulp bij ongelukken	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	20/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	4, 6	Programma, mededeling	Noord-Hollands Archief
DE MIJNEN VAN KONING SALOMO/ agenda voor Castricum	"corso-theater" OR "telefoon 291"	21/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	4, 6, 7	Advertentie, artikel, programma	Noord-Hollands Archief
CHING-CHING/ De nieuwe bioscoopprogramma's / agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	21/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	4, 6, 7	Advertentie, artikel, programma	Noord-Hollands Archief
SHERLOCK HOLMES	"Bioscoop Harmonie"	21/10/1937	<i>Alkmaarsche Courant</i>	8	Advertentie	Regionaal Archief Alkmaar
Agenda voor Castricum	"corso-theater" OR "telefoon 291"	22/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	3	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	22/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	3	Programma	Noord-Hollands Archief
DE TANTE VAN CHARLEY in Corso	"corso-theater" OR "telefoon 291"	23/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	5	Advertentie	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	23/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	7	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Castricum	"corso-theater" OR "telefoon 291"	25/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	7	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	25/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	7	Programma	Noord-Hollands Archief

Agenda voor Castricum	"corso-theater" OR "telefoon 291"	26/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	4	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk/ Propaganda-avond voor de I.O.G.T.	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	26/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	4, 6	Programma, mededeling	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Castricum	"corso-theater" OR "telefoon 291"	27/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	7	Programma	Noord-Hollands Archief
Jeugdmiddag voor de V.A.R.A./ agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	27/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	6, 7	Mededeling, programma	Noord-Hollands Archief
DE WITTE MAJESTEIT in Corso-Theater/ agenda voor Castricum	"corso-theater" OR "telefoon 291"	28/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	2, 3, 4, 7	Artikel, programma, advertentie, foto	Noord-Hollands Archief
DE ONDERGANG VAN WILLIAM BROWN/ agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	28/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	2, 3, 4	Foto, programma, advertentie	Noord-Hollands Archief
VLOEIBAAR GOUD	"Bioscoop Harmonie"	28/10/1937	<i>Alkmaarsche Courant</i>	4	Advertentie	Regionaal Archief Alkmaar
Agenda voor Castricum	"corso-theater" OR "telefoon 291"	29/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	3	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	29/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	3	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Castricum	"corso-theater" OR "telefoon 291"	30/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	6	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	30/10/1937	<i>IJmuider Courant</i>	6	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Castricum	"corso-theater" OR "telefoon 291"	2/11/1937	<i>IJmuider Courant</i>	4	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	2/11/1937	<i>IJmuider Courant</i>	4	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Castricum	"corso-theater" OR "telefoon 291"	3/11/1937	<i>IJmuider Courant</i>	4	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	3/11/1937	<i>IJmuider Courant</i>	4	Programma	Noord-Hollands Archief
De nieuwe bioscoopprogramma's	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	4/11/1937	<i>IJmuider Courant</i>	6	Artikel	Noord-Hollands Archief
DE SPION	"Bioscoop Harmonie"	4/11/1937	<i>Alkmaarsche Courant</i>	4	Advertentie	Regionaal Archief Alkmaar
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	5/11/1937	<i>IJmuider Courant</i>	6	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	6/11/1937	<i>IJmuider Courant</i>	2	Programma	Noord-Hollands Archief
Zaterdag 6 november (donateursconcert Excelsior)	"Bioscoop Harmonie"	6/11/1937	<i>Alkmaarsche Courant</i>	2	Programma	Regionaal Archief Alkmaar

Filmnieuws: DE VROUW DIE MEN BEGEERT in bioscoop harmonie	"Bioscoop Harmonie"	11/11/1937	<i>Alkmaarsche Courant</i>	3	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Het nieuwe bioscoop-programma Corso-Theater	"corso-theater" OR "telefoon 291"	11/11/1937	<i>IJmuider Courant</i>	6	Programma	Noord-Hollands Archief
ANGEL/ de nieuwe bioscoopprogramma's	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	11/11/1937	<i>IJmuider Courant</i>	4, 6	Advertentie , artikel	Noord-Hollands Archief
BUFFALO BILL/ Agenda voor Castricum	"corso-theater" OR "telefoon 291"	12/11/1937	<i>IJmuider Courant</i>	4, 7	Advertentie, programma	Noord-Hollands Archief
Propaganda voor de Goede Tempeliers/ agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	12/11/1937	<i>IJmuider Courant</i>	6,7	Artikel, programma	Noord-Hollands Archief
Bioscopen	"Bioscoop Harmonie"	12/11/1937	<i>Alkmaarsche Courant</i>	10	Programma	Regionaal Archief Alkmaar
Agenda voor Castricum	"corso-theater" OR "telefoon 291"	13/11/1937	<i>IJmuider Courant</i>	6	Programma	Noord-Hollands Archief
Het eerste winterconcert van Zanglust/ agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	13/11/1937	<i>IJmuider Courant</i>	5, 6	Aankondiging/ programma	Noord-Hollands Archief
Filmvoorstelling voor kinderen	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	16/11/1937	<i>IJmuider Courant</i>	7	Artikel	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Castricum	"corso-theater" OR "telefoon 291"	17/11/1937	<i>IJmuider Courant</i>	6	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	17/11/1937	<i>IJmuider Courant</i>	6	Programma	Noord-Hollands Archief
DE MAN DIE EEN ANDER WAS/ De nieuwe bioscoopprogramma's	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	18/11/1937	<i>IJmuider Courant</i>	4, 5	Advertentie, artikel	Noord-Hollands Archief
ANGEL in bioscoop Harmonie	"Bioscoop Harmonie"	18/11/1937	<i>Alkmaarsche Courant</i>	3, 4	Artikel, advertentie	Regionaal Archief Alkmaar
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	19/11/1937	<i>IJmuider Courant</i>	6	Programma	Noord-Hollands Archief
VARA Afdeling Beverwijk Fantasia Komt/ Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	20/11/1937	<i>IJmuider Courant</i>	4, 9	Advertentie, programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	24/11/1937	<i>IJmuider Courant</i>	4	Programma	Noord-Hollands Archief
Donderdag 25 november (volksuniversiteit)	"Bioscoop Harmonie"	24/11/1937	<i>Alkmaarsche Courant</i>	3	Programma	Regionaal Archief Alkmaar
Agenda voor Beverwijk/ de nieuwe bioscoopprogramma's	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	25/11/1937	<i>IJmuider Courant</i>	4, 6	Programma, artikel	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	26/11/1937	<i>IJmuider Courant</i>	7	Programma	Noord-Hollands Archief
ZOO GOED ALS GETROUWD	"Bioscoop Harmonie"	26/11/1937	<i>Alkmaarsche Courant</i>	2	Programma	Regionaal Archief Alkmaar

Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	27/11/1937	<i>IJmuider Courant</i>	2	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	30/11/1937	<i>IJmuider Courant</i>	5	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	1/12/1937	<i>IJmuider Courant</i>	3	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	2/12/1937	<i>IJmuider Courant</i>	4	Programma	Noord-Hollands Archief
DIE KREUTZER-SONATE	"Bioscoop Harmonie"	3/12/1937	<i>Alkmaarsche Courant</i>	2	Programma	Regionaal Archief Alkmaar
Bioscoopvoorstelling voor kinderen van werkloozen	"corso-theater" OR "telefoon 291"	4/12/1937	<i>IJmuider Courant</i>	6	Artikel	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	4/12/1937	<i>IJmuider Courant</i>	6	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	7/12/1937	<i>IJmuider Courant</i>	2	Programma	Noord-Hollands Archief
BETOOVERING OM LA BOHÈME	"Bioscoop Harmonie"	9/12/1937	<i>Alkmaarsche Courant</i>	4	Advertentie	Regionaal Archief Alkmaar
7 OORVIJGEN / DE NIEUWE DIRECTEUR	"corso-theater" OR "telefoon 291"	10/12/1937	<i>IJmuider Courant</i>	3	Advertentie	Noord-Hollands Archief
Luxor Theater/ Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	10/12/1937	<i>IJmuider Courant</i>	3	Advertentie, programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Castricum	"corso-theater" OR "telefoon 291"	11/12/1937	<i>IJmuider Courant</i>	9	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	11/12/1937	<i>IJmuider Courant</i>	9	Programma	Noord-Hollands Archief
Corso-Theater	"corso-theater" OR "telefoon 291"	13/12/1937	<i>IJmuider Courant</i>	6	Advertentie	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Castricum	"corso-theater" OR "telefoon 291"	14/12/1937	<i>IJmuider Courant</i>	6	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	14/12/1937	<i>IJmuider Courant</i>	6	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Castricum	"corso-theater" OR "telefoon 291"	15/12/1937	<i>IJmuider Courant</i>	3	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Castricum	"corso-theater" OR "telefoon 291"	16/12/1937	<i>IJmuider Courant</i>	7	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	16/12//1937	<i>IJmuider Courant</i>	7	Programma	Noord-Hollands Archief
HET GROENE LICHT	"Bioscoop Harmonie"	16/12/1937	<i>Alkmaarsche Courant</i>	4	Advertentie	Noord-Hollands Archief

Agenda voor Beverwijk/ OP HOOP VAN ZEGEN	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	18/12/1937	<i>IJmuider Courant</i>	3,6	Programma, artikel	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	21/12/1937	<i>IJmuider Courant</i>	6	Programma	Noord-Hollands Archief
AMATEUR-JOCKEY	"Bioscoop Harmonie"	23/12/1937	<i>Alkmaarsche Courant</i>	6	Advertentie	Regionaal Archief Alkmaar
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	23/12/1937	<i>IJmuider Courant</i>	2	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	24/12/1937	<i>IJmuider Courant</i>	9	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	28/12/1937	<i>IJmuider Courant</i>	4	Programma	Noord-Hollands Archief
Agenda voor Beverwijk	"LUXOR theater" OR "telefoon 3435"	29/12/1937	<i>IJmuider Courant</i>	6	Programma	Noord-Hollands Archief
Het jaar in vogelvlucht/ voorspoedig 1938	"corso-theater" OR "telefoon 291"	31/12/1937	<i>IJmuider Courant</i>	6, 7	Artikel/ mededeling	Noord-Hollands Archief
Mickey Mouse/ MR. MOTO	n.v.t.	13/01/1939	<i>Nieuwsblad voor Castricum, Bakkum en Omstreken</i>	1	Advertentie	Werkgroep Oud-Castricum
CHARLEY CHAN IN HET SPOOKHUIS	n.v.t.	18/7/1940	<i>Nieuwsblad voor Castricum, Bakkum en Omstreken</i>	?	Advertentie	Werkgroep Oud-Castricum
GIER WALLY	n.v.t.	26/09/1941	<i>Nieuwsblad voor Castricum, Bakkum en Omstreken</i>	?	Advertentie	Werkgroep Oud-Castricum
DE MANNEN DE BAAS	n.v.t.	29/05/1942	<i>Nieuwsblad voor Castricum, Bakkum en Omstreken</i>	?	Advertentie	Werkgroep Oud-Castricum
GARY COOPER IN SERGEANT YORK	n.v.t.	3/10/1945	<i>Nieuwsblad voor Castricum, Bakkum en Omstreken</i>	3	Advertentie	Werkgroep Oud-Castricum
NOËL NOËL ALS DE ONNOZELE	n.v.t.	24/10/1945	<i>Nieuwsblad voor Castricum, Bakkum en Omstreken</i>	4	Advertentie	Werkgroep Oud-Castricum
GEORGE FORMBY IN LEVEN IN DE BROUWERIJ	n.v.t.	3/11/1945	<i>Nieuwsblad voor Castricum, Bakkum en Omstreken</i>	4	Advertentie	Werkgroep Oud-Castricum
VERDEEL EN HEERS	n.v.t.	17/11/1945	<i>Nieuwsblad voor Castricum, Bakkum en Omstreken</i>	4	Advertentie	Werkgroep Oud-Castricum

DE TWEE VAN DE MARINE	n.v.t.	21/11/1945	<i>Nieuwsblad voor Castricum, Bakkum en Omstreken</i>	3, 4	Advertentie, artikel	Werkgroep Oud-Castricum
CZAAR	n.v.t.	23/9/1947	<i>Nieuwsblad voor Castricum, Bakkum en Omstreken</i>	4	Advertentie	Werkgroep Oud-Castricum
"Balsoma" bij de forensen	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	17/12/1947	<i>Nieuw Noordhollandsch Dagblad voor Alkmaar en omgeving</i>	2	Mededeling	Regionaal Archief Alkmaar
Filmavond	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	5/9/1949	<i>De Vrije Alkmaarder</i>	4	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Onze agenda (DE KAMPIOEN/ GENIET VAN JE LEVEN)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	3/3/1950	<i>Nieuw Noordhollandsch Dagblad</i>	2	Programma	Regionaal Archief Alkmaar
K.F.C. Keuringen (DE VERSTROOIDE PROFESSOR/ ZIJ WINNEN DE SLAG)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	8/4/1950	<i>Nieuw Noordhollandsch Dagblad</i>	2	Keuring	Regionaal Archief Alkmaar
K.F.C. Keuringen (DE TIJD, DE PLAATS EN HET MEISJE/ HET GEHEIME COMMANDO)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	22/4/1950	<i>Nieuw Noordhollandsch Dagblad:</i>	2	Keuring	Regionaal Archief Alkmaar
Prof. Kharma	n.v.t.	16/8/1950	<i>Nieuwsblad voor Castricum, Bakkum en Omstreken</i>	2	Advertentie	Werkgroep Oud-Castricum
K.A.B. filmavond (DE HEMELSE MAGIËR OFWEL HET LEVEN VAN DE PASTOOR VAN ARS)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	17/9/1951	<i>Nieuw Noordhollandsch Dagblad:</i>	2	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Wijdingsvol passie-concert. Sint Cecilia, Castricum, leverde zeer knappe prestatie	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	21/3/1952	<i>Nieuw Noordhollandsch Dagblad:</i>	3	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Castricum: grote plannen voor de nationale feesten	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	22/3/1952	<i>Alkmaarsche Courant</i>	12	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Plannen voor Dodenherdenking en Koninginnedag (Sprookjesfilm voor schoolgaande jeugd comité U.N.O.)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	27/3/1952	<i>Nieuw Noordhollandsch Dagblad</i>	2	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
"Geen ijs, dan film!" (leden Kennemer Ijsbaan gratis filmavond)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	1/4/1952	<i>Nieuw Noordhollandsch Dagblad:</i>	2	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Passieconcert in Corso-theater	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	8/4/1952	<i>Alkmaarsche Courant</i>	3	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Filmavond van K.A.B. (Culturele filmdienst, Frank Capra's <i>John Doe</i>)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	18/4/1952	<i>Alkmaarsche Courant</i>	11	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Avond voor en door de jeugd (als verlengstuk van Koninginnedag is gisteravond in het Corso-theater een bijeenkomst gehouden voor de oudere jeugd)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	2/5/1952	<i>Alkmaarsche Courant</i>	3	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar

Kunstkring <i>Elckerlyc</i> opende seizoen (optredens koorschool kathedrale basilisiek en herenkorps sint Bravo)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	27/9/1952	<i>Nieuw Noordhollandsch Dagblad</i>	2	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
De komst van de Sint (jeugd toespreken in Corso)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	25/11/1952	<i>Alkmaarsche Courant</i>	3	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Kinderfilm voor KAB-jeugd (BAMBY)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	16/1/1953	<i>Nieuw Noordhollandsch Dagblad</i>	2	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Bevrijdingsdag (filmprogramma en in avond uitvoering voor en door de jeugd)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	25/4/1953	<i>Alkmaarsche Courant</i>	3	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Enrico Burlisto	"Corso Castricum"	17/11/1953	<i>De Telegraaf</i>		Artikel	Delpher
St Nicolaas was verhinderd (bezoek aan leden CSV in het Corso-theater)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	3/12/1953	<i>Alkmaarsche Courant</i>	3	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Albert van Dalsum trad op voor Elckerlyc (Neerlands meest bekende tonelist, met Albertine Visser "Gijsbrecht van Aemstel")	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	11/12/1954	<i>Alkmaarsche Courant</i>	3	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
K.A.B. organiseerde kinderfeest (verschillende alleraardigste filmpjes)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	7/1/1954	<i>Alkmaarsche Courant</i>	7	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Elckerlyc genoot van Jan Musch (tonelist en karakterspeler)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	8/1/1954	<i>Alkmaarsche Courant</i>	9	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Kunstkring Elkerlyck (vierde seizoen. Charlotte Köhler)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	24/9/1954	<i>Nieuw Noordhollandsch Dagblad</i>	6	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Bijeenkomst van het bijbelgenootschap (film, christelijk zangkoor Excelsior, in de foyer tentoonstelling van oude bijbels)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	1/10/1954	<i>Alkmaarsche Courant</i>	10	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Elckerlyc vertoefde een avond in Groenland (auteur Anthony van Kampen beschreef zijn reis)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	29/10/1954	<i>Alkmaarsche Courant</i>	15	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Propaganda-avond van R.K.-blindenbond (film <i>Het licht inwendig</i> en optreden zangkoor st. Cecilia)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	5/11/1954	<i>Alkmaarsche Courant</i>	8	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Pater Henry de Greeve droeg voor (voorgedragen 'de objectieve commissie van onderzoek')	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	3/12/1954	<i>Alkmaarsche Courant</i>	5	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Marionetten als opera-zangeres (Opera van Donizetti opgevoerd voor kunstkring Elckerlyc door het	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	21/1/1955	<i>Alkmaarsche Courant</i>	3	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar

Marionetten-theater van Bert Brugman)						
Elckerlys Lustrum kalender gereed (27 oktobber drs Th. Regout over "de wonderde wereld van de zuidee in het Corso-theater)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	10/9/1955	<i>Noordhollands Dagblad: dagblad voor Alkmaar en omgeving</i>	3	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Vrouwenbeweging heeft winterprogramma gereed (filmavond Corso-theater)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	30/9/1955	<i>Noordhollands Dagblad</i>	4	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Kath. Vrouwenbeweging opende het seizoen (filmavond <i>De Grote Caruso</i>)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	21/10/1955	<i>Noordhollands Dagblad</i>	3	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Sint Nicolaas had 't druk (bezoek chr. Kleuterschool en supportersvereniging CSV in Corso-theater)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	5/12/1955	<i>Noordhollands Dagblad</i>	7	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Scrooge en Marley leegden in Rob Geraerd's solotoneelspel (optreden in Corso-theater voor Kunstkring Elckerlyc)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	16/12/1955	<i>Noordhollands Dagblad</i>	5	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
K.A.B.-kinderen genoten van filmprogramma (Laurel en Hardy)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	12/1/1956	<i>Noordhollands Dagblad</i>	3	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Schoolkinderen zagen Koninklijke reis naar de West (prachtige kleurenfilm)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	25/1/1956	<i>Noordhollands Dagblad</i>	3	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Het Castricumse feestprogramma voor de komende feestdagen (30 april filmprogramma voor alle Castricumse schoolkinderen)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum" or "TELE 291"	24/4/1956	<i>Noordhollands Dagblad</i>	8	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
K.A.B. organiseert bijeenkomst voor de dames der leden (bijfilmpjes, hoofdfilm <i>Het leven van Verdi</i> en toespraak)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum"	8/12/1956	<i>Noordhollands Dagblad</i>	4	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
KAB-kinderen hadden een filmmiddag (vijftal aardige filmpjes waaronder Donald Duck)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum"	3/1/1957	<i>Alkmaarsche Courant</i>	6	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Castricumse Flitsen (Filmliga houdt slotavond seizoen met de film <i>Wij zijn allen moordenaars</i>)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum"	17/1/1957	<i>Noordhollands Dagblad</i>	8	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
"Castricumse Flitsen" (Elckerlyc houdt slotavond seizoen met de film <i>Wij zijn allen moordenaars</i>)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum"	19/1/1957	<i>Noordhollands Dagblad</i>	8	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar

“De klokken van Nagasaki” (14 maart in het Corso)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum"	5/3/1957	<i>Noordhollands Dagblad</i>	3	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
“Castricumse Flitsen” (filavond door pater Oblaten ten bate van missie in Afrika, voor schooljeugd ook enige tekenfilmmpjes, voor ouderen ’s avonds rolprent de Noordpool)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum"	15/3/1957	<i>Noordhollands Dagblad</i>	5	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
“Rode-kruis films” (filmavond met voorprogramma, <i>goede vaart, De laatste brug</i>)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum"	22/3/1957	<i>Almaarsche Courant</i>	3	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
“twee dagen feest” (filmvoorstelling en traktaties kleuters van de lagere scholen)	"corso-theater" OR "bioscoop castricum"	16/4/1957	<i>Alkmaarsche Courant</i>	15	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Noodlottige Passie	n.v.t.	16/7/1957	<i>Nieuwsblad voor Castricum, Bakkum en Omstreken</i>	2	Artikel	Werkgroep Oud-Castricum
Sint Nicolaas wordt in Castricum Officieel ontvangen	“Corso-theater”	16/11/1957	<i>Noordhollands Dagblad</i>	4	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Goeden morgen olifant (filmavond filmliga)	“Corso-theater”	11/1/1958	<i>Noordhollands Dagblad</i>	4	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Dutch Swing College in April bij Elckerlyc	“Corso-theater”	24/2/1958	<i>Noordhollands Dagblad</i>	6	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Anthony van Kampen sprakt over Nieuw-Guinea	“Corso-theater”	1/3/1958	<i>Noordhollands Dagblad</i>	3	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Culturele middag voor Castricumse scholieren	“Corso-theater”	19/11/1958	<i>Noordhollands Dagblad</i>	5	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Sint Nicolaas had druk weekend in Castricum	“Corso-theater”	1/12/1958	<i>Noordhollands Dagblad</i>	3	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Hitchcockspanning voor K.A.B. en Elckerlycleden	“Corso-theater”	3/3/1959	<i>Noordhollands Dagblad</i>	6	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
K.A.B- Castricum (traditionele filmmiddag 6 januari)	“Corso-theater”	4/1/1960	<i>Noordhollands Dagblad</i>	3	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
Schooljeugd geniet tijdens culturele middag	“Corso-theater”	19/1/1960	<i>Noordhollands Dagblad</i>	7	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar
KAB Afrika-avond in Alkmaar op dinsdag (afdeling Castricum heeft winterprogramma voortgezet in het Corso-theater)	“Corso-theater”	15/10/1960	<i>Noordhollands Dagblad</i>	5	Artikel	Regionaal Archief Alkmaar

In memoriam	"Castricum"	Juli/ augustus 1962	FILM	13	Artikel	Historie Film- en Bioscoopbranche
Beëindiging lidmaatschap	"Castricum"	September 1962	FILM	6	Artikel	Historie Film- en Bioscoopbranche
Castricum	"Castricum"	September/ oktober 1962	FILM	25	Artikel	Historie Film- en Bioscoopbranche
Corso-Castricum: vijf jaar sparen voor nieuwbouw	"Castricum"	16/12/1976	FILM	15	Artikel	Historie Film- en Bioscoopbranche
Corso-theater Castricum viert 60-jarig jubileum	"Castricum"	Oktober 1997	Holland Film Nieuws	6	Artikel	Historie Film- en Bioscoopbranche
Te Koop	"Castricum"	01/04/2004	Holland Film Nieuws	23	Advertentie	Historie Film- en Bioscoopbranche
Corso-Bioscoop wordt Appartementencomplex	"Corso"	17/1/2018	Nieuwsblad Castricum	Online	Artikel	Via https://nieuwsbladcastricum.nl/lokaal/corso-bioscoop-wordt-appartementencomplex-335304 .
50.000 bezoekers per jaar, maar toch einde Corso	"Corso"	18/1/2018	Kijk Op Castricum	Online	Artikel	Via https://castricum.uitkijkpost.nl/nieuws/algemeen/27044/50-000-bezoekers-per-jaar-maar-toch-einde-corso .
Veel reacties op sluiting Corso aan Dorpsstaat	"Corso"	3/3/2018	Nieuwsblad Castricum	Online	Artikel	Via https://nieuwsbladcastricum.nl/lokaal/veel-reacties-op-sluiting-corso-aan-dorpsstraat-377045 .
Actiegroep 'Behoud Corso' opgericht na oproep in Nieuwsblad Castricum	"Corso"	7/4/2018	Nieuwsblad Castricum	Online	Artikel	Via https://nieuwsbladcastricum.nl/lokaal/actiegroep-behoud-corso-opgericht-na-oproep-nieuwsblad-castricum-423706 .
Ode aan de Dorpsbioscoop	"Corso Castricum"	25/4/2018	Nieuwsblad Castricum	Online	Ingezonden brief	Via https://nieuwsbladcastricum.nl/lokaal/ode-aan-de-dorpsbioscoop-432942 .
Actiegroep 'Corso moet blijven	"Corso"	23/8/2018	Castricum105	Online	Artikel	Via https://castricum105.nl/2018/08/23/actiegroep-corso-moet-blijven/ .
Filmliefhebbers strijden voor behoud van bioscoop in Castricum	"Corso Moet Blijven"	4/9/2018	NH Nieuws	Online	Artikel	Via https://www.nhnieuws.nl/nieuws/230740/actie-voor-filmtheater-castricum .
programma 4 oktober t/m 10 oktober	"Corso"	3/10/2018	De Castricummer	6	Advertentie/ programma	Via file:///C:/Users/melis/Downloads/news_ct_wk40_2018%20(1).pdf .

5. Lijst van geraadpleegde archiefnummers

- Regionaal Archief Alkmaar, archief 0401, archief van de gemeente Castricum 1938-1980, Stukken betreffende bevolkingsstatistiek, met loop der bevolking, bestand 634, locatie depot 03:43/C/2
- Regionaal Archief Alkmaar, archief 1337, bouwvergunningen gemeente Castricum, 1905-2002, bestandsdeel Dorpsstraat 70, bioscoop-theater, 1-6-1937, bestand 4699, locatie depot 12:50/D/1
- Regionaal Archief Alkmaar, archief 1337, bouwvergunningen gemeente Castricum, 1905-2002, wijzigen voorgevel 9-1-1962, bestand 4701, locatie depot 12:50/D/1
- Regionaal Archief Alkmaar, archief 1337, bouwvergunningen gemeente Castricum, 1905-2002, woningverbouw, 9-3-1967, bestand 2631, locatie depot 12:50/D/1
- Regionaal Archief Alkmaar, archief 1337, bouwvergunningen gemeente Castricum, 1905-2002, Dorpsstraat 70, foyer, 20-4-1971, bestand 3271, locatie depot 12:50/D/1
- Regionaal Archief Alkmaar, archief 1337, bouwvergunningen gemeente Castricum, 1905-2002, Dorpsstraat 70, bovenwoning + verbouw bar tot woning, 3-10-1978, bestand 4269, locatie depot 12:50/D/1
- Regionaal Archief Alkmaar, archief 1337, bouwvergunningen gemeente Castricum, 1905-2002, bioscoopverbouw, 18-1-1983, bestand 10250, locatie depot 12:50/D/1
- Regionaal Archief Alkmaar, archief 1337, bouwvergunningen gemeente Castricum, 1905-2002, entree bioscoop, 24-11-1987, bestand 13646, locatie depot 12:50/D/1

6. AV-lijst

BOKZChannel. “Castricum in de Jaren 30 en 40 - Deel 1.” *YouTube*. Gepubliceerd op 26 juni 2011. Beschikbaar via <https://www.youtube.com/watch?v=Q9bPaa8ca88>.

Omroep Castricum. “Protest: Corso Moet Blijven,” *YouTube*. Gepubliceerd op 5 september 2018. Beschikbaar via <https://www.youtube.com/watch?v=F7d4cTntuuQ>.

7. Geïnformeerde websites

Cinema Context: www.cinemacontext.nl

Cineworld Beverwijk: www.cineworld.nl

Corso Bioscoop: www.corsobioscoop.nl

Delpher: www.delpher.nl

Europa Decentraal: www.europadecentraal.nl

IMDB: www.imdb.com

Internationaal instituut voor sociale geschiedenis: www.socialhistory.org/nl

Nationaal Archief: www.gahetna.nl

Noord-Hollands Archief: www.noord-hollandsarchief.nl

Regionaal Archief Alkmaar: www.regionaalarchiefalkmaar.nl

Vue Alkmaar: www.vuecinemas.nl/vue-cinemas/alkmaar

Werkgroep Oud-Castricum: www.oudcastricum.com

8. Illustratieverantwoording

Afbeelding 1, *Ons Blad: Katholiek Nieuwsblad voor Noord-Holland*, 16 november 1912, pagina 10.

Afbeelding 2, *Ons Blad: Katholiek Nieuwsblad voor Noord-Holland*, 16 november 1912, pagina 10.

Afbeelding 3, *Ons Blad: Katholiek Nieuwsblad voor Noord-Holland*, 3 januari 1920, pagina 4.

Afbeelding 4, *IJmuider Courant*, 17 september 1937, pagina 7.

Afbeelding 5, Regionaal Archief Alkmaar, archief 1337, "bouwvergunningen gemeente Castricum, 1905-2002, bestandsdeel Dorpsstraat 70, bioscooptheater, 1-6-1937, bestand 4699," locatie depot 12:50/D/1

Afbeelding 6, *Haarlem's Dagblad*, 1 april 1937, pagina 13.

Afbeelding 7, BOKZChannel, "Castricum in de Jaren 30 en 40 - Deel 1," YouTube, geplaatst op 26 juni 2011, beschikbaar via <https://www.youtube.com/watch?v=Q9bPaa8ca88>.

Afbeelding 8, ibidem.

Afbeelding 9, ibidem.

Afbeelding 10, *IJmuider Courant*, 16 september 1937, pagina 3.

Afbeelding 11, *Dagblad van Castricum, Bakkum en Omstreken*, 13 januari 1939, voorpagina.

Afbeelding 12, *Nieuwsblad van Castricum, Bakkum en Omstreken*, 26 september 1941, paginanummer onbekend.

Afbeelding 13, *Nieuwsblad van Castricum, Bakkum en Omstreken*, 29 mei 1942, pagina nummer onbekend.

Afbeelding 14, *Nieuw Noordhollandsch Dagblad: voor Alkmaar en Omgeving*, 8 april 1950, pagina 2.

Afbeelding 15, *Nieuw Noordhollandsch Dagblad: voor Alkmaar en Omgeving*, 22 april 1950, pagina 2.

Afbeelding 16, *Nieuwsblad voor Castricum, Bakkum en Omstreken*, 16 juli 1957., pagina 2.

Afbeelding 17, *Noordhollands Dagblad: Dagblad voor Alkmaar en Omgeving*, 15 maart 1957, pagina 5

Afbeelding 18, *IJmuider Courant*, 12 januari 1957, pagina 9.

Afbeelding 19, Regionaal Archief Alkmaar, archief 1337, "bouwvergunningen voor de gemeente Castricum 1905-2002, Dorpsstraat 70, foyer, 20-4-1971, bestand 3271 (blad 2: bestaande toestand en blad 3: nieuwe toestand)," locatie depot 12:50/D/1.

Afbeelding 20, Regionaal Archief Alkmaar, archief 1337, "bouwvergunningen gemeente Castricum 1905-2002, woningverbouw, 9-3-1976, bestand 2631," locatie depot 12:50/D/1.

Afbeelding 21, Ad van de Velde voor Stichting Werkgroep Oud-Castricum, "interieurfoto van bioscoop Corso," bestand nummer 403074, beschikbaar via <https://www.oudcastricum.com/cgi-bin/beeldbank.pl?ident=403074&search=corso&sort=02&veld=all&inword=1&bool=and&display=gallery&istart=31>.

Afbeelding 22, *Holland Film Nieuws*, 1 april 2004, pagina 23.

Afbeelding 23, *De Castricummer*, 3 oktober 2018, pagina 6.

Verklaring Intellectueel Eigendom

De Universiteit Utrecht definieert plagiaat als volgt:

Plagiaat is het overnemen van stukken, gedachten, redeneringen van anderen en deze laten doorgaan voor eigen werk.

De volgende zaken worden in elk geval als plagiaat aangemerkt:

het knippen en plakken van tekst van digitale bronnen zoals encyclopedieën of digitale tijdschriften zonder aanhalingstekens en verwijzing; het knippen en plakken van teksten van het internet zonder aanhalingstekens en verwijzing; het overnemen van gedrukt materiaal zoals boeken, tijdschriften of encyclopedieën zonder aanhalingstekens of verwijzing; het opnemen van een vertaling van teksten van anderen zonder aanhalingstekens en verwijzing (zogenaamd “vertaalplagiaat”); het parafraseren van teksten van anderen zonder verwijzing. Een parafrase mag nooit bestaan uit louter vervangen van enkele woorden door synoniemen; het overnemen van beeld-, geluids- of testmateriaal van anderen zonder verwijzing en zodoende laten doorgaan voor eigen werk; het overnemen van werk van andere studenten en dit laten doorgaan voor eigen werk. Indien dit gebeurt met toestemming van de andere student is de laatste medeplichtig aan plagiaat; het indienen van werkstukken die verworven zijn van een commerciële instelling (zoals een internetsite met uittreksels of papers) of die al dan niet tegen betaling door iemand anders zijn geschreven.

Ik heb bovenstaande definitie van plagiaat zorgvuldig gelezen en verklaar hierbij dat ik mij in het aangehechte BA-eindwerkstuk niet schuldig gemaakt heb aan plagiaat.

Tevens verklaar ik dat dit werkstuk niet ingeleverd is/zal worden voor een andere cursus, in de huidige of in aangepaste vorm.

Naam: Melissa de Groot

Studentnummer: 5973872

Plaats: Castricum/ Utrecht

Datum: 24-01-2019

Handtekening:

A handwritten signature in black ink, reading 'M de Groot', with a long horizontal stroke extending to the right.

Universiteit Utrecht